Пам'ятаймо про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 219. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го ЛИСТОПАДА 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THRSDAY, NOVEMBER 19, 1981 No. 219. VOL. LXXXVIII.

ПРЕДСТАВНИКИ ЗУАДК ВІДВІДАЛИ ВЛАДИК СТЕФАНА І РОБЕРТА

Філядельфія, Па. (б.о.). — Представники Злученого Українського Американського Допомогового Комітету (ЗУАДК) недавно склали були куртуазійну візиту Митрополитові Української Католицької Церкви в ЗСА Владиці Стефанові Суликові, однак, в зв'язку з деякими подіями, виникла необхідність докладніше поінформувати голову УКЦеркви в ЗСА про заходи ЗУАДК в користь українських втікачів і поселенців в Австралії, Німеччині, Польщі, Бразилії та інших країнах. Така друга авдієнція відбулася в середу, 28-го жовтня ц.р., під час якої президент ЗУАДК д-р Олександер Білик і референт іміґраційних справ цієї організації інж. Методій Борецький подали докладні інформації про працю ЗУАДК Владиці Стефанові та його помічникові Владиці Робертові.

Д-р О. Білик у своєму звіті подав, що під сучасну пору в Австралії перебуває приблизно 100 осіб, переважно втікачів з Польщі. Вони молоді хлопці та дівчата віком 18-30 років, з яких одна третина бажає виїхати до ЗСА, а інші до Канади та до Австралії.

ЗУАДК помагає тим, які бажають переселитись до ЗСА, полагоджувати еміґраційні формальності за посередництвом американської католицької організації „Харітас", яка має свої бюра і представництва майже в усіх країнах Европи. Заходи ці часами зустрічаються з бюрократичними трудношами, тому ЗУАДК виготовив відповідний меморандум до американських іміґраційних чинників, в якому доказується фактами, що цих втікачів у Польщі переслідують політично та релігійно. Зокрема приходиться збирати відповідні матеріяли, які вказували б на те, що українці мають причину втікати з Польщі з релігійних міркувань.

Українські втікачі з Польщі, які перебувають в таборах або у приватних домах в Австрії, одержують фінансову допомогу від ЗУАДК, української суспільної служби Канади, українських допомогових організацій Австралії, а також з інших джерел, про що свідчать власноручні підписи втікачів.

Д-р О. Білик далі вказав, що хотілося б, щоб еміґраційні формальності були полагоджені чим скоріше і щоб переселення нових українських втікачів приспішити. У зв'язку з тим необхідно, щоб всі розуміли ситуацію і були терпеливі. Еміграційно-допомоговою акцією повинні поцікавитись всі українці на поселеннях. Варто зазначити, що в ЗСА українські громади дуже позитивно поставилися до цієї справи. На заклик ЗУАДК і УККА зголошуються спонзори для нових українських втікачів, а також напливають грошові позички.

ЗУАДК ставиться до допомогової акції втікачам з думкою про майбутнє, бо події можуть розвиватися так, що кількість втікачів з Польщі може значно збільшитися, тому як ЗУАДК, так і ціла громада мусять бути підготовані до кожної можливости.

ЗУАДК веде допомогову акцію також для українців в Бразилії, Польщі та СССР. Ця допомога, якою керує д-р Микола Ценко, проходить у формі висилки пакунків з одягом та взяттям. Таких пакунків вислано до Бразилії уже 180, до Польщі 72 та для кількох родин українських політв'язнів в СССР. Кошти висилки цих пакунків доходять до 10,000 дол. Оплати за висилку пакунків до СССР є зокрема дуже високі. Якщо йдеться про висилку пакунків до країн у вільному світі, то це відбувається головно через релігійні установи, з якими ЗУАДК має добрі зв'язки.

Д-р О. Білик зазначив, що іміґрантів, які прибувають

(Закінчення на стор. 6)

СОВЄТСЬКІ НІМЦІ ПРОТЕСТУЮТЬ

Москва. — Група совєтських німців зробила демонстрацію на Червоній площі у Москві, вимагаючи для себе права виїзду з СССР. Протестуючих міліція і КҐБ арештували й відвезли до тюрми на Лубянці.

Речники німецького населення в СССР заявили, що демонстрація відбулася напередодні відлету Леоніда Брежнєва до Бонну, Західня Німеччина, щоб підкреслити важке положення німецької меншини в СССР. Після Другої світової війни совєтський уряд виселив усіх німецьких колоністів Поволжя за „прогітлерівські симпатії деяких з них". Як звичайно водиться в СССР, ніякого слідства не ведено, ані не провірювано підстав підозрінь, але всіх німецьких мешканців, які перебували в тих околицях майже 200 років, без вийнятку вивезено й розкинено по різних околицях СССР. Після смерти Сталіна німці домагалися повороту на раніше замешкані ними терени, але це їм заборонено. Вміжчасі їхні оселі заселено іншими людьми, які незвиклі до німецьких звичаїв, більшість їх зруйнували, а взірцеві німецькі господарки комплетно запустили. Таким чином терен німецького Поволжя став дефіцитовим тереном у кожній економічній ділянці, хоч перед тим з нього вивезено не лише аграрні продукти, але й усякі інші вироби.

Група німців, яка демонструвала на Червоній площі, мала між іншим транспарант з написом „Пустіть нас додому". Не маючи змоги дістати назад своїх осель в СССР німці намагаються виїхати до Західньої Німеччини. Але й цього не дозволяє їм совєтська влада. Тільки біля 75,000 німцям дозволено повернутися на Поволжя. Всіх німців на терені СССР є понад півтора мільйона, живуть вони в повному розсіянні без права мати рідномовні школи, свої товариства, видавати газети й книжки по-німецьки. Раніше, з нагоди виїзду Леоніда Брежнєва на візиту до Західньої Німеччини, деякі німці діставали візи на виїзд. Чи це повториться тепер, невідомо.

Парляментарні депутати в Бонні засуджують Москву

Бонн, Західня Німеччина. — Згідно з ранішим домовленням, до Бонну прибуває 22-го листопада генеральний секретар КПСС Леонід Брежнєв. Як звичайно, він і цим разом заповів, що в центрі розмов і його пропозицій будуть змагання до миру. П'ятдесят німецьких соціялістичних депутатів з того приводу написали до Брежнєва листа й засудили совєтську політику, а зокрема поступування Брежнєва, який пропагує обмеження зброєнь у світі, а в той самий час СССР приспішено збройться.

Серед парляментаристів, які підписали листа до Брежнєва є представник лівого крила соціялдемократичної партії, а крім того такі, які виступають проти американських плянів дозброїти Европу для відзискання рівноваги мілітарного потенціялу, який захитали большевики своїми масивними зброєннями. У своєму листі німецькі парляментаристи наголосили два моменти. В першу чергу вони звернули увагу на ненормально високе число сухопутних військ СССР, які складаються з майже 200 дивізій, в тому числі велика частина ударних з'єднань, озброєних найновішою офензивною зброєю. Проти кого та величезна, наступальна машина спрямована? — питаються німецькі парляментаристи. Совєтський Союз має понад 50,000 танків, готових до акції та 20,000 гармат, у тому значне число важких далекобійних. Совєтські танкові з'єднання постійно дістають нові типи опанцерованих новою сталлю танків типів Т-64 і Т-72. Велика частина совєтської артилерії складається з 122 і 152 міліметрових модерних гармат. Все це далеко не оборонна зброя, а навпаки все підкреслює її офензивний характер.

До того Совєтський Союз примістив на теренах Східньої Німеччини і інших своїх сателітів ракети типу СС-20 з атомовим зарядом. В додатку совєтська промисловість і далі збільшує свою продукцію зброї.

Згадали західньонімецькі парляментаристи і про совєтський напад на Афганістан, який аж ніяк не мав оборонного характеру, а навпаки був типовою експедицією проти слабшого і фактично безборонного сусіда. Накінець вони пригадали Брежнєву, що чверть мільйона німців, які недавно демонстрували проти зброєнь, демонстрували проти всяких зброєнь, а не тільки американських.

Гелікоптер намагався осісти на будинку совєтської місії

Ґлен Ков, Н. Й. — У понеділок увечері, 16-го листопада над комплексом мешканевих будинків совєтської місії до Об'єднаних Націй у люксусовій дільниці Лонг Айленду в Ґлен Ков появився містерійний гелікоптер. Згідно із свідченнями совєтських урядовців і сторожів гелікоптер, покрутившись над будинками, намагався осісти на один із них і навіть зачепив однією стоянкою дах будинку, що потім перевіряючи цілість справи, ствердила поліція. „Це не був поліційний гелікоптер", — заявив поліції один з речників совєтської місії.

Як відомо, в одному з будинків живе амбасадор Совєтського Союзу до ОН Олег Трояновський з родиною, вікна якого обстріляли невідомі особи два дні перед появою містерійного гелікоптера. Поліційні чинники відмовились від коментарів у цій справі, а також заявили, що їм не відомо, чи О. Трояновський був під час перелету гелікоптера в будунки, але кілька інших совєтських чинників були тоді в Ґлен Кові. Речники Федерального Бюра Інвестиґацій заявили, що вони перевіряють обидва випадки. Про випадок був повідомлений також Державний департамент.

Після суботнішньої стрілянини невідома особа потелефонувала на поліцію і заявила, що відповідальність за випадок бере на себе Жидівська Ліга Оборони.

Робітничі профспілки атакують уряд Шмідта

Бонн, Західня Німеччина. — Зростаючий застій у західньонімецькій економіці та зв'язане з тим погіршення матеріяльного положення населення Західньої Німеччини викликує невдоволення серед населення. Особливо активними в критиці Соціялістичного уряду канцлера Гельмута Шмідта стали професійні спілки німецьких робітників.

Безробіття осягнуло в Західній Німеччині 1,36 мільйона осіб, що становить 5,9 відсотка всієї працюючої сили в тій країні. Речники профспілок сподівалися в нових збірних умовах з працедавцями добитися дальших полегш і привілеїв, одначе господарські клопоти загальної господарки не створюють відповідних для цього передумов і провідникам профспілок прийдеться резиґнувати з деяких плянованих вимог. В суботу, 7-го листопада відбулося велике віче робітників у Штутґарті, на якому промовці з-поміж робітників, як і з-поміж працівників профспілкової адміністрації, атакували уряд за його господарську політику та за брак уваги до життєвих потреб робітників. Віча такі відбулися у багатьох інших містах Західньої Німеччини. Речник уряду подав до публічного відома, що канцлер Шмідт плянує ширшу дебату на ці теми в січні наступного року після проголошення річного господарського звіту.

Канцлер Шмідт розпочав серію розмов з господарськими керівниками Західньої Німеччини в справах виходу з господарського застою. В тих розмовах беруть участь представники торгівлі й промислу та банків, представники юній, президент емісійного банку Західньої Німеччини та найбільш міродатні господарські чинники держави.

Крім цього лідер Соціялдемократичної партії Західньої Німеччини Віллі Брандт розпочав зі свого боку розмови з провідниками профспілок, обговорюючи існуючі умови праці робітників та пляни їхнього поліпшення на майбутнє.

В ПОЛЬЩІ ВІДБУВАЮТЬСЯ НОВІ ПЕРЕГОВОРИ

Варшава, Польща. — Пресове агентство Ройтерса інформує, що до Варшави з Ґданьска прибули шість комісій вільної профспілки „Солідарність", які 17-го листопада мали розпочати нові розмови з урядом прем'єра Войцеха Ярузельского.

Рівночасно в середині профспілки ведеться пожвавлена дискусія чи „Солідарність" взагалі має приступати до так званого Фронту народного порозуміння, який являється свого роду суспільно-політичною коаліцією уряду, тобто комуністичної партії, Римо-Католицької Церкви і вільної профспілки „Солідарність". Створення такої ради запропонував недавно В. Ярузельскі, який тепер тримає у своїх руках три найважливіші позиції в Польщі: прем'єр-міністра, міністра оборони і першого секретаря Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії. У зв'язку з тим, що компартія забезпечує за собою контролю тієї ради, серед багатьох чолових речників „Солідарности" існує побоювання, що вхід до неї означатиме обмеженість діяльности робітничої профспілки.

Деякі керівники великих відділів профспілки рекомендують Крайовому комітетові „Солідарности" стосувати велику обережність, щоб не попасти знову в сіті компартії і під її цілковиту контролю. Керівник варшавського відділу, наприклад, пропонує, щоб домагатися відсутности в раді тих комуністичних лідерів, які скомпромітувались у боротьбі з робітничим рухом. Інші знову кажуть, що покликання до життя дійсно репрезентаційного уряду в Польщі можливе тільки через вільні неконтрольовані компартією і урядом вибори. Ті й інші справи мають бути предметом нарад, які розпочались у Варшаві.

Поінформовані джерела у Варшаві кажуть, що у тій справі ще не запало остаточне рішення і ніхто собі навіть не уявляє у якій формі суспільні групи були б репрезентовані у раді. Справи покищо дискутуються у воєвідських комітетах. Справа вільних виборів не входить в рахунок принаймні під теперішню пору, але про цю справу будуть пробувати говорити речники „Солідарности". Уряд, — кажуть політичні спостерігачі, — може погодитися на експеримент переведення вільних виборів на провінції, але тільки тоді, як комуністи будуть мати запевнення, що вони здобудуть ключові позиції.

Деякі речники ПОРП, виступаючи в різних містах з промовами, позитивно оцінюють спільний комунікат виданий після перших розмов трьох найповажніших сил в Польщі і підкреслюють важливість ствердження, що майбутня співпраця повинна бути сперта на конституцію. Голова Крайового комітету „Солідарности" Лех Валенса заявив кореспондентові Ройтерса, що він особисто не братиме участи в переговорах, але буде у Варшаві і у випадку потреби долучиться до делеґації профспілки.

У Львові помер Я. Турко

Нюарк, Н.Дж. (от). — Як повідомляють з достовірних джерел, наспіла сумна вістка, що 2-го жовтня 1981 року, після важкої недуги помер у Львові сл. п. Ярослав Турко, колишній найвизначніший змагун копаного м'яча Спортового Клюбу „Сян" Перемишль. Св. п. Ярослав народився у селі Військо, Добромильського повіту, Західня Україна, приблизно 62 роки тому.

Найбільш відомим, як „зірка" копаного м'яча, став він у 1941-42 роках під час німецької окупації, коли дружина „Сяну" перемагала усіх своїх суперників. Теж здобула бажану перемогу із сильною збірною німецької окупаційної армії і летунства. Про ці подвиги „Сяну" з відміченням його чолового змагуна Ярослава Турка, обширно писала тодішня німецька окупаційна преса „Кракавер Нахріхтен", польські газети і українські „Краківські Вісті".

Величавий християнський похорон св. п. Ярослава Турка відбувся у Львові 5-го жовтня цього року.

Вийшла нова платівка „Свято Різдва"

Обкладинка платівки

Монтреаль, Кве. — Фірма „Євшан Рекордс" зробила українській громаді подарунок до Різдва — випустила нову платівку щедрівок і колядок „Свято Різдва".

Виконавці — вокальний ансамбль „Черемшина": Надія Цвітков і Маруся Крищук, сопрано: Клавдія Мельник і Ліда Рудич, альти, та Роман Костин, тенор. Музичне виконання: Юрій Кулицький, фортепіяно, флейта, Марко Беднарчук і Роберт МакКінном, гітари, Василь Волощук і Роман Боцюрків, бандури, Роксоляна Савка, скрипка Джеймс Сломинський, бас, і Пол Фортен, бубни. Постановка — Богдан Тимець, звукозапис Ґетан Дебєна. Плиту награно у звукозаписній студії ДБМ Одіо в Монтреалі, Канада. Богдан Тимець по-мистецькому оформив обкладинку платівки символікою українського Різдва.

До репертуару ввійшли: „Щедрик", „В полі, полі", „В'язанка щедрівок і колядок", „На Йорданській річці", „Ой, в Єрусалимі рано задзвонили", „Христос родився", „Небо і земля", „Во Вифлеємі зоря сіяє", в'язанка: „Бог Предвічний", „Ой, сива та зозуленька" й інші, „Ой, леліє, леліє", „Спи, Ісусе, спи", до яких з описом українського Різдва додано слова всіх виконуваних пісень.

Плиту можна замовити, висилаючи оплату за неї — 8.98 дол. на адресу: Yevshan Records, 3207 Beaubien E., Montreal, Quebec, Canada H1Y 1H6.

Стан здоров'я Гінклі несподівано погіршився

Вашінгтон. — Джан В. Гінклі, який обвинувачений в замаху на президента Роналда Реґена і очікує тепер суду, намагався покінчити самогубством через повішення у в'язниці Форт Мід у Мериленді, де він тепер тимчасово перебуває. Йому в цьому ділі перешкодили охоронці в'язниці і своєчасно відтяли його та перевезли до військового шпиталю.

Речник Департаменту справедливости заявив кореспондентам, що Гінклі знаходиться під обсервацією лікарів. Запитаний чи Гінклі дійсно висів, речник Том ДіКер заявив, що так, але він не знає як довго. Коли охоронці відтяли його, обвинувачений був напівпритомний, але після короткого часу він прийшов до притомности і на його тілі не було помітно жадного ушкодження.

Як відомо Гінклі перебуває під обсервацією 24 години на добу. В'язень покористувався своїм власним жакетом, який він подер на паски і скручені частини прив'язав до заґратованого вікна. Урядові чинники заявили, що в телевізійному апараті дижурний старшина бачив „заходи" Гінклі, але замок в кімнаті в'язня заскочив і його не можна було своєчасно відкрити, щоб не допустити до повішення. В'язничний сторож вибіг тоді назовні і через вікно відтяв Гінклі від в'язничних ґрат. Тепер в'язничні чинники перевіряють чи Гінклі зумисно попсував замок у дверях, щоб унеможливити сторожам вхід до камери. Запитаний чи Гінклі залишив будь-яку записку речник ДіКер заявив, що „я не можу відповісти на це питання".

Це вже другий раз, що син багатого американця, оливного магната з Колорадо, намагався покінчити самогубством.

Первісно речники Департаменту справедливости повідомляли, що Дж. Гінклі тільки втратив був притомність, але вже другого дня преса інформувала про тяжкий фізичний стан в'язня, який нібито мав би мати пошкоджений мозок в наслідок кількахвилинного припинення допливу кисню до мозку. Т. ДіКер заявив журналістам, що він, на жаль, цього не може підтвердити. Він тільки додав, що стан здоров'я Гінклі є критичний і що він дуже поволі поправляється.

При тому встановлено, що Гінклі з певністю подбав про те, щоб сторожі не можли своєчасно відкрити дверей і тільки акція зі зовні врятувала йому життя.

У світі

УРЯД ЦИВІЛЬНОГО ЛЕТУНСТВА, КЕРІВНА адміністраційна установа цивільного летунського транспорту ЗСА, припинив на протяг одного тижня польоти й приземлювання совєтських літаків летунської лінії Аерофлот на американських летовищах. Заборону цю видав уряд цивільного летунства на вимогу Державного департаменту, який дістав документальні дані, що літаки Аерофлоту перелітали над забороненими зонами й спорудами в ЗСА, зокрема в південній частині стейтів Ню Інґленд. Державний департамент оборони не подав про які місця, як особливо хоронені йдеться, але речник Правління цивільного летунства заявив, що совєтським літакам, як і всім іншим, подано докладні координати, на яких вони мають вести свої літаки.

ДО РЕСПУБЛІКИ ЧАД, ТЕРЕН ЯКОЇ БУЛИ змушені опустити військові відділи Лівії, почали прибувати відділи інших африканських держав, які входять у склад міжнародного охоронного корпусу, що складається тільки з військ африканських держав. Держави, які погодилися вислати свої військові частини — Ніґерія, Заїре, Сенеґаль, Тоґо, Бенін і Ґвінея — відбудуть у найближчих днях наради в Кіншаса, столиці Заїре, на якій устійнять підстави і реґулямін того міжнародного корпусу та склад його командування. Деякі з тих африканських держав звернулися через Організацію африканської єдности до Уряду ЗСА, щоб той дав їм транспорт для перекинення їхніх військових частин на терен Чаду. Уряд ЗСА відразу допоміг їм у цьому.

ГОЛЛЯНДСЬКИЙ ПРОГУЛЯНКОВИЙ КОРАБЕЛЬ „Прінзендам" затонув 120 миль від берегів Аляски. Причиною катастрофи був вогонь, який вибух в секції моторів корабля і, не зважаючи на всі зусилля залоги, не міг бути погашений. Всіх пасажирів вдалося врятувати завдяки тому, що вони заховувалися дуже спокійно, не впали у паніку й виконували всі доручення капітана корабля. На кораблі було 319 пасажирів, здебільшого старших американців. Після врятування рятунковими човнами пасажири перебували на них понад 20 годин, ніхто не був поранений, а тільки дехто вичерпаний.

УРЯДОВІ БАНҐЛЯДЕШУ, ЯКИЙ ОЧОЛЕНИЙ 75-річним Абдусом Саттаром, вдалося подолати спробу перевороту військових командних чинників. На чолі військової змови стояв шеф штабу збройних сил Банґлядешу генерал Г. М. Ершад. Змовники висували вперше кандидатуру Саттара на президента після вбивства попереднього президента Зіавра Рамана, але той відмовився леґалізувати військову хунту та її диктатуру. Тоді змовники виступили проти нього. Саттар підкреслив, що „Роля армії є боронити суверенність країни й ніяка інша роля неможлива". Своїм рішучим становищем Саттар здобув прихильність іншого крила військовиків, яке очолює генерал Могаббат Човгурі, шеф військової розвідки. Після переможних виборів на президента Саттар заявив: „Мій вибір є перемогою націоналізму Банґлядешу, як його розумів наш попередній провідник".

В Америці

ДЕМОКРАТИ В ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ здобули свою першу перемогу, переголосувавши підтримувану Адміністрацією Роналда Реґена пропозицію про чергове зменшення видатків Уряду на різні, зокрема соціяльні програми. За програмою Уряду, яка передбачала чергове обмеження видатків на суму 440 більйонів долярів, голосувало 189 конгресменів, проти 201. Поміркованi республіканці із північносхідних і середньозахідних стейтів голосували проти пропозиції, побоюючись, що таке драстичне обмеження може коштувати їм місця в Конгресі при найближчих виборах в 1982 році. Натомість багато демократів з півдня і заходу все таки всеціло підтримують політику президента Р. Реґена і пропозиції Уряду.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН ЗВІЛЬНИВ ІЗ становища голови Комісії для громадянських свобід Артура С. Флеммінґа, а на його місце призначив негритянина Клеренса М. Пенделтона, консервативного республіканця, який підтримує політику Президента щодо обмеження фондів на десеґреґацію шкільництва і перевожування шкільної молоді з однієї дільниці до другої з метою осягнути балянс між білими і чорними студентами. Речник цієї Комісії заявив кореспондентам, що Президент не був задоволений політикою А. Флеммінґа, який, коли вже почалося непорозуміння між ним і президентом Реґеном, заявляв, що Адміністрація веде протиконституційну політику у відношенні до чорних американців.

БІЛЬШІСТЬ СЕНАТОРІВ ВИСЛОВИЛАСЯ В користь введення в публічних школах добровільної молитви перед початком навчання, але противники цієї справи заповіли, що стосуватимуть „філібастер" у дискусії, щоб не допустити до схвалення такого закону. Такий закон, на думку багатьох сенаторів не мав би практичного значення, але натомість його символічна вартість була б великою.

ОБИДВА НЕПРИЄМНІ ВИПАДКИ З ДИРЕКТОРОМ бюджету Дейвидом Стокменом і дорадником Президента у справах крайової безпеки Ричардом Алленом, створили у Вашінґтоні, зокрема серед близького оточення президента Роналда Реґена, атмосферу напруги. Деякі політичні дорадники Реґена кажуть, що може краще було б, якщо б обидва співробітники уступили зі своїх становищ. Як відомо президент Р. Реґен покищо не прийняв пропонованої Стокменом резиґнації, а також обороняв „невинність" Аллена.

ФЕДЕРАЛЬНА ЛАВА ПРИСЯЖНИХ В ЛОС Анджелесі обвинуватила громадянина Польщі Маріяна Захарского у шпіонажі на користь комуністичної Польської Народної Республіки, яка передані ним секретні матеріяли з ділянки аеронавтики і дослідів міжпланетних просторів, передавала Совєтському Союзові. М. Захарскі, як відомо, користувався допомогою американського інженера, який працював за грошову винагороду.

ПРЕЗИДЕНТ НАЙБІЛЬШОЇ ПРОФСПІЛКИ — Американської федерації праці, Конгресу індустріяльних організацій, Лейн Киркленд, відкриваючи річну конвенцію цієї профспілки в Ню Йорку, сильно критикував економічну політику президента Роналда Реґена. Його критику теперішньої Адміністрації у Вашінґтоні, пов'язану з особою директора бюджету Дейвида Стокмена, сильно оплескували понад 900 делеґатів конвенції. Очевидно, Л. Киркленд, як також інші промовці, ставили наголос на економію і шукали, як кажуть спостерігачі, моральної підтримки в „покривджених" — тих, що отримували, чи ще сьогодні отримують допомогу „велферу", безробітних та інших верств населення, яке незадоволене ощадностевою політикою Уряду. Між головними промовцями був також колишній віцепрезидент Волтер Мондейл, губернатор нюйоркського стейту Гю Кері та інші.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

40 років помилок і 4 місяці направи

На своїй останній пресовій конференції, яку президент Роналд Реґен перевів у Білому Домі 10-го листопада ц. р., він ужив у вступному слові між іншим таку фразу на виправдання нинішнього невтішного економічного стану в Америці: „Ви не всилі вилікувати 40-річних проблем протягом чотирьох місяців". Очевидно, це не стосується тільки його демократичної опозиції, бо протягом останніх сорока років були й республіканські президенти. Але це стосується цілої системи в Америці, яку продовжували та якій сприяли і якій потурали однаково демократичні, як республіканські державні мужі у Білому Домі й Конґресі.

Це була і надалі ще є система, наставлена на якнайбільший добробут коштом держави. Це власне той найбільший американський парадокс, що це сутокапіталістична країна зі системою вільної торгівлі, приватної ініціятиви і приватного суперництва, це система приватної власности і такої особистої свободи, що без судового дозволу на письмі представник влади не має права входити вам до вашої хати і за переступлення межі вашої посілости може скаржити смільчака, але водночас ввесь апарат і все зорганізоване суспільство наставлене на „добродійну державу", „велфер стейт", — щоб держава оплачувала і сніданки шкільним дітям і аборти легкодушним дівчатам і харчі чорним і щораз більше розбудовувала комунікаційну сітку шляхів, якими користуються приватні автобуси, вантажні авта і мільйони приватних автомобілів. Це ця система, яка капіталізм утотожнює з найбільшим добробутом — з найвищими, вишрубованими вгору платнями, які куди-куди перевищують потреби людини, яка не може ходити у двох вбраннях, у двох парах черевиків і не всилі з'їсти більше, як це може вмістити людський шлунок.

На протязі сорока років, від часів Фрекліна Деляно Рузвелта вводили в Америці щораз нові „права людини", за принципом не людської і християнської справедливости, а за принципом використовування державної казни, як дійної корови та за принципом погоні за наживою. Проклньоном для Америки стали і далі продовжують бути щораз вищі платні і винагороди, — величезним злом став еґоїзм окремих верств і груп населення, зокрема еґоїзм робітничих спілок, які дбали — часто шантажували страйками — тільки про те, щоби їхні члени дістали вищу винагороду, не турбуючися звідкіля взяти ту підвишку. Лікарі, адвокати, інженери — це люксус для пересічного громадянина. Відсіля вийшов цей специфічний і тільки для Америки характерний феномен, чи радше курйоз, що директори різних корпорацій отримують по кількадесят тисяч долярів річної платні, що деякі достойники отримують платню поверх сто тисяч річно, — не кажучи про 200,000 долярів платні президента Америки (плюс всі його „бенефіти", як подорожі літаком ч. 1, літній палац у Кемп Дейвиді і т. і.) — й не кажучи про те, що члени Конґресу отримують річну платню у висоті 60,662, а „спікер" Палати Репрезентантів 79,125 дол. Члени Уряду отримують платню по 69,630 дол. Але ми читали, що Александер Гейґ погодившися стати державним секретарем, зробив велику „жертву", бо у промисловій корпорації, в якій раніше працював, отримував грубо більше. І не є тайною, що більшість сенаторів і конґресменів — це мільйонери. Звідкіля вони взяли ті мільйони? З погоні за наживою, якою опановані всі американські громадяни, бо погоня за наживою — це наче якась специфічна для Америки масова психоза, це невилікувальна хвороба.

Недавно ми читали завваги одного коментатора, який писав це, як дотеп, але у тому дотепі крилася гірка правда. Чому за новозапляновану ракету треба заплатити стільки то не то мільйонів, а більйонів долярів. „Продайте, або даруйте одну таку ракету японцям і швидко тоді будете купувати в них ті самі ракети за половину ціни." Тайна у тому, що тамошні кошти продукції далеко менші, бо робітники і „формени" і директори не беруть таких гориндальних грошей, як в Америці. Це та причина, що японські „Тойоти", німецькі „Фольксваґени" й італійські „Фіяти" витискають в Америці автомобілі, що їх продукують тут Дженерал Моторс, Крайслер чи Форд, бо тут робітники, майстри, інспектори для перевірки і директори беруть височезні платні й винагороди.

За останніх 40 років було в ЗСА вісім президентів, Реґен є дев'ятим. Із них були три, з Реґеном чотири республіканці, решта демократи. Але система була та сама. І не президенти винуваті, а система, погоня за грошем, поставлення матерії вище духа, погоня за щораз більшими вигодами і не так добробутом, як люксусом — це смертельна хвороба. Очевидно, що ні за чотири місяці, ані за чотири роки змінити цього не можна. І Реґен не збирається зміняти.

Іван Кедрин

„МОВО РІДНА, СЛОВО РІДНЕ, ХТО ТЯ ЗАБУВАЄ..."

I

Недавно, осінню 1981 року, виступав у Літературно-мистецькому Клюбі в Ню Йорку під спонзорством Наукового Товариства ім. Шевченка гість з Европи, Борис Левицький, найкращий сучасний український — і, може, й світовий, совєтолог, доповідаючи про відносини в СССР та про совєтську політику. Типовий учений дослідник, автор не кількох, а кільканадцяти книжок, перекладених уже на різні мови, який орудує фактами і датами, задивлений виключно на зміст, а не на форму, на красномовні феєрверки.

Центральною темою доповіді Бориса Левицького була центральна проблема совєтської внутрішньої політики. Це — мова. Ввесь совєтський державний апарат наставлений на впоювання у всіх громадян Совєтського Союзу російської мови, у насаджування тієї мови, як мови, що нею треба користуватися однаково в науці, як щоденному вжитку, бо коли всі двісті двадцять чи п'ятдесят мільйонів громадян Совєтського Союзу приймуть ту мову, як „свою" настане один „радянський народ". Совєтські правителі не є проти „льокальних" мов, між ними й української, але вважають, що вона, так само як мови інших неросійських народів в СССР, є власне льокальною мовою місцевого племени чи хай навіть народу, але не нації: нацією є тільки совєтська нація, а ті місцеві мови добрі, щоби нею співати народні сантиментальні пісні, але не вживати її для здобування освіти. Тому в СССР немає ні одного наукового журналу іншою, як тільки російська, мовою і всі виклади в усіх високих школах — за вийнятком дуже нечисленних катедр у львівському університеті — ведуться російською мовою.

Доповідачеві ставили запити, наприклад, чи він оптиміст чи песиміст. Він відповів, що він не є астрологом, а дослідувачем, який орудує фактами і совєтська дійсність дає дані, які можуть породжувати однаково оптимізм, як песимізм. Наприклад, оптимістично настроює факт, що в Грузії, Естонії і Латвії тисячі професорів та інтелектуалів протестували проти такого насильницького й водночас рафінованого насаджування російської мови, як засобу створення „одного „радянського народу", що буде завершенням русифікаційної політики, центром якої є — мова. На запит з-посеред слухачів: чому в куди менших країнах, як Україна, у Грузії, Естонії і Латвії, залунали масові протести проти такої русифікаторської системи, а не було і нема їх в Україні; — чи це вияв страху, опортунізму чи затрата національної гордости — чи, може, комбінація всіх тих трьох чинників.

Прелеґент погодився, що це комбінація всіх цих трьох чинників. Але звернув увагу, що недавно, під час його виступу в Лондоні на запрошення тамошньої польської установи, завдали йому той сам запит — чому в Україні нема такого масового спротиву русифікаторській системі. Там на тому вечорі в Лондоні, один приявний польський діяч пригадав, що зараз після вибуху революції в Росії у 1917 році у цілком назверх зрусифікованому Києві, якого називали „матір'ю русских ґородов", відбулася кількадесятитисячна демонстрація, учасники якої співали „Заповіт" Шевченка і „Ще не вмерла Україна"...

Слухаючи одногодинної доповіді Бориса Левицького мимохіть, наче автоматично, докучливо насувалася думка: а як ми, вільні українці в Америці, поводимося у відношенні до рідної нашої мови? Адже тут нема того поліційного режиму, який стежить за смільчаками, які ходять до церков чи голосно розмовляють на вулицях, у трамваях по-українськи. Адже тут більшість з-посеред кругло тисячі коледжів і університетів раді вводити катедри української мови, літератури чи історії, якщо тільки знайдеться відповідне число студентів, які будуть цього вимагати. Адже тут, в Америці у різних високих школах створили катедри африканської культури тому, що цього вимагали тамошні чорні студенти. Як ми ставимося до проблеми рідної мови, — ми, які нахвалюємося, що є „політичними еміґрантами", з місією, яку завжди мали всі політичні еміґрації, які поставали з утікачів, що не хотіли залишатися у рідних країнах під чужинецьким, ворожим режимом. Чи не є найпершою місією української політичної еміґрації, яка зчасом перетворилася в українське поселення в чужомовній країні, плекати рідну мову, як символ і найкращий вияв свідомости приналежности до роду батьків-дідів?

Чи не є нашим, українським, найпершим обов'язком передавати нашим дітям-унукам знання української мови і бодай поверховного знання української історії і літератури, щоби зберегти українську поселенчу громаду, як окрему частину, вірну однаково законам нової американської батьківщини, як сантиментові до батьківщини батьків-дідів?

Продовження буде

М. Субтельний

До питання українсько-жидівських відносин

Статтю Липи Фішера п. з. „Ревізія українсько-жидівських відносин в „Свободі", ч. 211 з 6-го листопада ц. р. належить привітати і оцінити, як вияв доброї волі направити відносини між жидами і українцями. Жиди жили і сьогодні живуть на українських землях і оба ці народи мають багато спільного — до мішаних подруж включно. Нині обом цим народам грозить ґеноцид — винищення і в інтересі обох народів є спільно діяти в своїй власній обороні.

Тому треба забути, що в минулому були прикрі для обох народів події, але підкреслювати гарні сторінки нашої спільної історії. Наприклад участь жидів в уряді УНР, або в Українській Галицькій Армії. Коли ми поставимо на вагу всі кривди, що жиди зробили українцям і навпаки то важко вгадати в котру сторону шальки ваги перехиляться. Тому краще цього не робити.

У наведеній статті Л. Фішер пише: „У знищувальних діях, у поліції й у таборах смерти можна було зустрінути, серед инших національностей і українських помічників, які виконували злочини."

Це дуже болюче і не забувається. Чому ж забулося, що між цими помічниками були і жиди?

Війна захопила мене в Варшаві. По заняттю міста німцями я стрінув українця, який сказав мені, що він працює в „Кріпо", а на мою увагу чого він там пішов, відповів: у нас (в поліції) працює 500 поляків і 400 жидів, то чому я один українець не можу.

Автор книжки п. з. „Треблінка" Й. Ф. Штайнер так описує, як відбувалося знищення 360,000 варшавських жидів. Табір був положений серед лісів. Обсада табору складалася з 40 німців, 200 полонених червоноармійців, які мали до вибору гинути з голоду в таборах полонених, або зголоситися до служби при охороні табору і 1,000 вибраних жидів переважно з Варшави. Німці жили в будинках поза табором, а полонені українці в бараках також поза табором і їм було заборонено входити до табору. Сам табір був поділений на дві частини, число 1 і число 2. В таборі число 1. жила ця вибрана тисячка жидів, а в таборі ч. 2. були винищувальні урядження. Як приходили транспорти з Варшави з жидами, то завданням цих вибранців з табору число 1. було відібрати від цих нещасних все, що мали, а головно золото, розібрати їх до нага і відпровадити до ґазових комор в таборі число 2. В часі від серпня 1942 року до серпня 1943 року загазовано там 360,000 варшавських жидів, що їх варшавський Юденрат при допомозі жидівської поліції, згідно з домовою з німцями, надсилав. При цім обдурювали їх, що їдуть на працю, не зважаючи на це, що втікачі з Треблінки зуміли дістатися до Варшави і сказати правду.

Коли дійшло до порозуміння між жидами і українцями і ці зобов'язалися доставити зброю жидам, то змову зрадив німцям жид. Вкінці, коли транспорти вже перестали приходити і жиди довідалися від українців, що прийшла черга на них, вони в паніці кинулися на огорожу, прорвали її і втекли до ліса, де вже були большевицькі партизани. Коло 400 цих „помічників" врятувалися і по війні жили в різних країнах світу з Ізраїлем включно. Але вони ніколи не були потягнені до відповідальности за свою злочинну роботу, а один з них був навіть свідком на процесі Федоренка, що був одним з цих 200, що сповнювали вартову службу в Треблінці.

Не можна затаювати, що, були жидівські помічники, що допомагали німцям нищити своїх одноплемінників в надії, що врятують своє життя.

Молоде жидівське покоління повинно знати правду. Події з минулих часів повинні бути насвітлювані об'єктивно. Жиди повинні зробити ревізію своїх помилок в минулому, що не раз довели до трагічних подій і також перестати робити їх тепер.

Вони мусять здати собі справу, що в Україні ще досі живе півтора мільйонів жидів, яким непорозуміння з українцями дуже не на руку.

В Україні тепер відбувається ґеноцид і жидів і українців і спільна доля обох народів вимагає спільних дій для оборони від шовіністичної Москви, що намагається одних і других зденаціоналізувати і зрусифікувати.

Тому я погоджуюся з Л. Фішером, що слід відкрити тепер новий рахунок між обома народами, але підходити до цього щиро і об'єктивно.

До Л. Фішера я маю питання: чому він свою статтю написав російською мовою? Він жив в Озірній і напевно знає добре українську мову, бо нею щодня послуговувався.

Володимир Левенець

ЗАБРІХАНІСТЬ — ГОЛОВНА ЦІХА СОВЄТСЬКОЇ ПРОПАҐАНДИ

II

Все оте знущання над українським народом, примусові вивози молоді, нищення життя і здоров'я української людини, терор та інші шикани автор, за В. Щербицьким, першим секретарем Комуністичної партії України, називає „яскравим символом морально-політичної єдности суспільства, братства всіх націй і народностей Країни Рад, немеркнучим символом пролетарської солідарності". Гіршого глузування над українським й іншими поневоленими народами годі й придумати.

Кидається у вічі ще одна, тим разом Забілікова „теорія" про творення „єдиної сім'ї". Він каже: „Зближення націй — це не просто кількісне зростання обміну матеріяльними і духовними цінностями між народами, це також поступове виникнення і розвиток спільних рис, властивих певним націям, перетворення незаперечних досягнень одних народів у набуток інших. Спільними для всіх трудящих стали такі риси, як вірність ідеалам марксизму-ленінізму, пролетарському інтернаціоналізму і патріотизму, колективізм, соціалістичний гуманізм, активна життєва позиція будівника комунізму тощо".

Інший автор, якого сміливо можна зарахувати до числа совєтських партійних пропагандистів, говорить більш відкритою мовою. Він у прямий спосіб заявляє, що, мовляв: „добре відомо, що національне питання в нашій країні завдяки послідовному здійсненню Комуністичною партією ленінської національної політики розв'язане повністю і остаточно. В СССР ліквідоване соціяльне і національне гнобленням, витримав усі випробування новий тип спілкування націй, усі республіки, нації і народності досягли приблизно однакового високого рівня економічного і соціяльно-культурного розвитку, склалась нова історична спільнота людей — радянський народ".

Отже, для цієї цієї „нової спільности людей" чи зглядно для „нового радянського народу" треба ж мови для „інтернаціонального спілкування". Про це й дещо інше автор Ф. Горовський пише так: „Відмінною рисою духовно-культурного розвитку в СССР є великий потяг до вивчення російської мови, що добровільно обрана усіма нашими народами як засіб співробітництва і спілкування.

Історичний досвід підтвердив Ленінове передбачення про виникнення в перемігшому і зміцнілому соціалізмі нових, вищих форм людського співжиття, які задовольнятимуть в інтернаціональній єдності „законні потреби і прогресивні прагнення трудящих мас всякої національності". Саме такою формою співжиття став радянський народ. Нова людська спільність включає всі кляси і соціяльні групи, усі покоління радянських людей, усі національності нашої країни".

Наша протиакція

Немає, отже, сумніву, що комуно-московські імперіялісти намагаються за всяку ціну пересунути на другорядне місце українську мову, культуру, змінити чи спотворити українські традиції, а натомість накинути українцям усе те, що на їхню думку є „краще й вище", тобто російщину до якої заставляють призвичаюватись чимраз вищі кола української спільноти. Ця брежнєвська імперіялістична політика нанесла чималі спустошення у поневолених країнах, доказом чого може послужити багато чинників, зокрема: русифікація шкільництва і мови підлеглих народів аж до передшкілля включно, перекручення і фальшування історичних фактів, перехід багатьох видань, зокрема наукових, з української на російську мову тощо. Інша річ — це протиакція, спротив українського, зокрема молодого покоління цій імперській політиці, який завжди існував і сьогодні існує у різних формах і виявах — почерез напівлеґальну діяльність сперту на совєтську конституцію і аж до відкритого спротиву. Таку національну активізацію можна завважити також під теперішню пору, яка, в залежности від обставин, заставляє навіть московських шовіністів поступатися у дечому. Йдеться однак про те, щоб у цей змаг у цю нелегку боротьбу включити також українців на поселеннях, які мають куди більші можливості науково відкидати суперечності, які існують між совєтською національною теорією і практикою.

І тут у першу чергу чималу ролю можуть відіграти наші наукові установи — УВАН, НТШ, Гарвардський Центр, а також Український Вільний Університет і українські науковці індивідуально. Вони повинні з більшою натугою працювати в тому напрямі, щоб категорично відкинути та історично довести, що совєтська діялектика про нібито „відмирання націй за умов комунізму" являється насправді видумкою з метою приховати наростання національних протиріч у СССР.

Належно відстояти місце України ми зуміємо однак тільки тоді, якщо ця справа стане інтеґральною частиною нашої щоденної праці.

ПРЕМ'ЄР ФЕДЕРАЛЬНОГО УРЯДУ КАНАДИ П'єр Трудо й прем'єр провінційного уряду Квебеку Рене Лєвек відбувають пропаґандивні поїздки по провінції Квебек, щоб своїми виступами й арґументами прихилити франкомовне населення Квебеку до свого становища. Трудо пропаґує схвалення нової канадської конституції, яка зміцнила б внутрішнє пов'язання тієї країни й перетворила її на міцний державний організам. Лєвек протиставиться тому, змагаючи до сепарації Квебеку від Канади.

ДО РОСІЙСЬКО— УКРАЇНСЬКИХ ВЗАЄМИН

II

Якраз навпаки. Саме тому, що існує така нездорова атмосфера й також з огляду на важливість сучасної політичної ситуації, розсудливі люди по обох боках не тільки повинні, але мають моральний обов'язок, ангажуватися в діялогові й шукати принаймні теоретичних відповідей на проблеми, які, як сам Александр Солженіцин признає, — є „крайньо болючі". Чи це власне не функція інтелектуалістів і науковців, які таки мають відповідне знання й вміння аналізувати складні проблеми, з'ясовувати своїм суспільствам ці проблеми та пропонувати вибрані можливості їхньої розв'язки? Розв'язка проблем російсько-українських взаємин занадто серйозна справа, щоб залишити її вирішення виключно антагоністичним течіям у обох суспільствах, або залишати всіх відомій слов'янській „долі".

Александр Солженіцин, як також деякі інші дисиденти, які недавно прибули на Захід, виявляють певні труднощі, якщо йдеться про зрозуміння підставових засад, на яких оперте функціонування відкритих суспільств. Вони очікують, щоб їхні погляди були акцептовані без дискусії, як екс катедра заяви. В додатку вони настоюють на тому, щоб говорити тільки про ті справи й проблеми, які посилюють почуття єдности внутрі різних національних груп на їхніх батьківщинах та у східньоевропейській діяспорі.

Проте такий підхід не є конечно в найкращому інтересі усіх заанґажованих партнерів. Більшість провідних діячів польської політичної опозиції добре зрозуміло суть цієї справи ще перед тим, як дійшло до створення руху незалежних профспілок і сучасних суспільно-політичних перемін у Польщі.

При кінці 1970-их років відбулись у Польщі довші дебати на цю тему між представниками різних напрямків серед польської політичної опозиції. Деякі підкреслювали потребу виминання прикрих тем і доцільність підкреслювання єдности, як найбільш бажаного оперативного підходу. Більшість учасників цих дебат прийшла, однак, до висновку, що важливіше дати польському суспільству приклад вільної дискусії й функціонування демократії в практиці. Аналогічно, найбільш потрібною під сучасну пору російському й українському суспільствам у їхніх батьківщинах і в діяспорі є власне відкрита виміна ідей та вільна й необмежена дискусія про болючі проблеми, які їх заторкують, самозрозуміло, з умовою, що ця дискусія вестиметься в цивілізований спосіб.

Тепер декілька завваг щодо відомих поглядів Солженіцина стосовно проблеми комунізму та його складного взаємовідношення з політичною системою й політичною культурою Росії в минулому й сучасному, які він порушив у листі до конференції та в подробицях у вже згаданій статті, видрукованій у „Форейн Аффейрс", на яку він покликається у його листі.

Коротко кажучи, Солженіцин відкидає будь-яке пов'язання між комунізмом, як ідеологією й політичною практикою, та історичним досвідом Росії, як також відкидає наявність будь-якого взаємовідношення між традиційною імперіяльною російською та сучасною імперіяльною — совєтською політикою.

Про згадані проблеми можна, однак, дискутувати з перспективи історичного, культурного та порівняльного трактування цих справ. Для прикладу, це не жадне упередження супроти Росії твердити, що московська й імперська Росія, за вийнятком коротких проміжків часу, не мала репрезентативних інституцій, або що впродовж довгого періоду існування старого режиму абсолютна більшість її еліти та правдоподібно більшість її населення сприймали автократичний режим та авторитарні методи правління суспільством за природні, нормальні явища. Так само, це не образливе у національному розумінні доказувати системні подібності в інституційній історії і політичній культурі імперської Росії та Совєтського Союзу.

Також годі добачувати антиросійські сантименти в тому, що хтось студіює політику старого російського режиму у відношенні до неросійських народів російської імперії й приходить до висновку, що ця політика була репресивною. Адже ж трудно вважати введення в життя доктрини привислянського краю на польських землях у другій половині 1860-их років і здійснення Емського указу в Україні в 1876 році — двох відомих починів, зреалізованих під час панування одного з більш гуманних російських царів, — за докази просвіченої й поступової політики російського імперського уряду? І в жадному випадку не можна обвинувачувати за них інтернаціональний комунізм.

Це саме стосується дразливого питання щодо континуітету чи перериву між традиційним російським імперіялізмом і модерним тоталітарним або авторитарним совєтським експансіонізмом чи гегемонізмом. Досліди над цим питанням і спроби устійнити, в яких ділянках політика обох систем різнилась і в яких вона виявляла подібності, є цілковито нормальним і респектабельним академічним та інтелектуальним підходом, який не можна відкидати тільки через національні сантименти, або через побожний підхід до національної історії.

Подібно — пристойними й гідними уваги є арґументи Александра Солженіцина, які підтримують погляд про винятковість тоталітарних та інтернаціональних аспектів у совєтській комуністичній системі. Цей погляд був, до речі, панівним на Заході від 1950-их до початку 1960-их років, але його покинули в половині 1960-років навіть ті особи, які його оригінально розвинули. Для мене особисто було вельми втішним читати критичні відповіді у „Форейн Аффейрс" на статтю Александра Солженіцина авторів, які колись заступали погляди, котрі Солженіцин тепер проголошує, але які, однак, цим разом уживали арґументів, котрі, до речі, я видвигав перед двадцятими роками.

Отже не можна трактувати накреслювання історичних паралель і переведення аналогій поміж політикою різного типу режимів будь-якої країни (включно з Росією), чи навіть сувору критику російського традиційного імперіялізму, як доказ ворожости чи нетолерантности до російського народу.

Російський імперіялізм не був ізольованим історичним явищем. Інші европейські держави в минулому вели також імперіялістичну політику, й дискусія про цю політику в науці не вважається абсолютною більшістю інтеліґенції цих країн за шкідливу для репутації їхніх країн. Я завжди відкидав концепцію про збірну відповідальність будь-

(Закінчення на стор. 6)

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ ВІДЗНАЧИЛИ РОКОВИНИ ЛИСТОПАДОВОГО ЧИНУ

Ню Йорк

(М. М.). В неділю, 1–го листопада, члени всіх уладів Пластової Станиці Ню Йорку з великим ентузіязмом зустріли свято Першого Листопада о 10-ій год. вранці, у великій залі Народного Дому при Другій авеню.

Пластуни звеличали це пропам'ятне свято, за своїм звичаєм, різними іменуваннями і відзначеннями своїх членів, від найменших до найстарших, як теж відмітили великий вклад праці членів Пластприяту—батьків, які не жаліють труду, щоб їхні діти спільно зі своїми ровесниками мали змогу пережити незабутні роковини, коли на ратуші міста Львова понад шістдесят років тому замаяв синьо-жовтий прапор.

А сьогодні, за словами Станичної, пл. сен. Ольги Кузмович, „хай отже наш скромний Листопадовий Апель, підготований сьогодні і виконаний теперішним юнацтвом, буде доказом, що ми далі гідні піднімати ту Червону Калину, так, як гідні того були наші діди і батьки".

Іменування почали від новачок: Тані Головінської і Ляриси Дорожинської, які стали жовтодзюбами. Слідували іменування на юних орлят: жовтодзюбів—Адріяни Качарай, Алі Клюфас, Ляриси Дебарри, Ані Навроцької, Яринки Ференцевич, Марка Трохимчука і Доріяна Шобара. Відтак іменовано орлятами Марію Бачинську, Лесю Стефанишин, Ярему Бачинського і Юрія Слижа. Гніздові ст.пл. Марта Зєлик і ст.пл. Аскольд Винників вручили їм посвідки, а присутні привітали новоіменованих голосним привітом „Готуйсь!"

Новачки: Наталка Гірняк Христина Головінська, Адріяна Дрогомирецька, Арета Левицька, Муся Левицька, Христя Пастернак, Ліза Сонна, Анна і Марійка Хамуляк, Христя Шкамбара і Ліса Шмотолоха, та новаки: Володимир і Юрій Волинець, Маркіян Дума, Ігор Кобрин, Юліян Левицький, Григорій Пасюк, Гю Рейні, Данило і Марко Савицькі, Іван Снігач, Терен Соломон, Б.Трохимчук, Іван Хамуляк і Павло Червоняк, залишили ряди новацтва та вступили до юнацтва. Їм вручили малинові хустки зв'язкова 2-го куреня ім. Лесі Українки ст.пл. Оксана Куровицька і зв'язковий 9-го куреня ім. Святослава Завойовника пл.сен. Юрій Савицький.

На цьоу місті пл.сен. Ольга Кузьмович відмітила святочне передавання жовтої новацької хустки новоіменованого юнака Гю Рейні його братові Іян Рейні, який вступає в ряди новацтва і буде цю хустку далі носити. В цьому є символіка, бо старше покоління передає своє пластування молодшим в пластовій родині.

Згодом прийнято до новацтва в Пласті наймолодших: Андрею Пасюк, Ксеню Савицьку, Лярису Сидорак, Анну Скасків, Лярису Тіц, Олеся Баляка, Марка Глушевського, Данилка Залуцького, Андрія Літепло, Петра Редька, Романа Сову і Іяна Рейні. Гніздові вручили новоіменованим новакам жовті хустки, а Іян Рейні одержав жовту хустку свого брата-юнака.

Проголошено признання іспитів вмілостей для новачку Галі Кузишин і роя „Зазулені Черевички" у вибраних ділянках.

Крайова комендантка пластунок пл.сен. Ірина Куровицька святочно іменувала юначку Оленку Певну пластункою вірлицею, висловлюючи цим повне довір'я до її благородного характеру, її патріотичних почувань і пластових вмілостей. Пл.вірлицю О.Певну водночас звільнено з уладу пластунок юначок для переходу до Уладу Старшого Пластунства.

В імені Головної Пластової Булави, Голова Крайової Пластової Старшини, пл.сен. Евстахія Гойдиш, відзначила пл. сен. Ірину Куровицьку, членку 28 Куреня „Верховинки", орденом св. Юрія в сріблі за її керівну і виховну діяльність в Пласті та побажала їй дальших успіхів в її відданій праці для Пласту.

Мґр Петро Дармограй, діловод Пластприяту при КПС, вручив грамоту вдячности за жертвенну і безкорисну працю для Українського Пласту Наталії Думі, Орисі Мішко та Катрусі Червоняк. Мґрові Петрові Дармограєві вручила цю грамоту голова КПС пл. сен. Евстахія Гойдиш. Далі голова КПС погратульовала всім за заслужені пластові відзначення й побажала кріпкого здоров'я, багато радости в житті та сили продовжувати це велике і відповідальне завдання. „Хай Бог дасть, щоби ми спільно разом, гідно і величаво відсвяткували ювілейне 70-річчя Пласту".

У мистецькій частині Апелю був дуже цікавий фотомонтаж 18-го куреня ім. Олени Пчілки, під проводом зв'язкової ст.пл. Ольги Стасюк, який представив ролю української жінки, яка стояла поруч вояків у боротьбі за незалежність. Їх було немало, як, наприклад, мучениці Віра Бабенко, Ольга Басараб, хорунжа Софія Галечко, комендантка санітетів Ірина Климкевич, віддана санітарка Марія Скубова і десятник Ганна Дмитерко Ратич (вона відійшла цього року на вічний спочинок).

Ганна Ратич у своїх спогадах вказує на ідею і важливість українського жіноцтва при УСС-ах не як військових сил, але як живих доказів готовости цілого народу боротися за свої ідеали. Залунав на залі спів „Гей, у лузі Червона Калина..."

Апель закінчено гимном „Закарпатських Пластунів".

Відтак Пластуни взяли участь у Св.Літургії і Панахиді в церкві св.Юра. Парох о. Себастіян Шевчук у святочній проповіді підкреслив силу односги і любови.

Кергонксон

(Р.Б.). У неділю, 1-го листопада, відбулася в Кергонксоні, Н.Й., в залі церкви св. Тройці, святкова академія для відзначення 63-их роковин Листопадового Зриву, що її влаштував місцевий Відділ УККА.

Свято відкрила в заступстві перешкодженого голови д-ра Олега Волянського імпрезова референтка Софія Барусевич, вітаючи присутніх о. декана д-ра Богдана Волошина, учасників Листопадового Зриву: проф. Михайла Васькова, Михайла Кухнія і проф. Романа Чучкевича, комбатантів та числених гостей, громадян Кергонксону й околиці.

Святкове слово виголосив д-р Микола Барусевич. Прелеґент у своїй змістовній доповіді змалював історичне тло, на якому відбувся Листопадовий Чин.

У мистецькій частині програми виступали з деклямаціями учні 6-ої кляси Школи Українознавства Маріянна Гаврилюк, Рома Крижанівська і Орест Лебедович, які збірно продеклямували вірш Лесі Храпливої „Героям Листопада", та учні четвертої і п'ятої кляси Школи Українознавства Андрея Лебедович, Надя і Сергій Наливайко, які деклямували вірш Михайла Маморського „Луна Листопада".

З черги учасники Листопадового Зриву проф. М.Васьків і проф. Р.Чучкевич поділилися з присутніми своїми споминами, а після того Микола Василик відчитав вірш Спиридона Черкасенка „В день першого листопада". Хор „Золотий Гомін" під диригентурою проф. Володимира Бакума виконав чотири пісні: „І снилося зночі дівчині" В.Кирейка співав жіночий хор; „Зірвалася хуртовина" муз. В.Витвицького, „Накрила нічка"- слова і мелодія Романа Купчинського, опрацьована для мішаного хору Миколи Колесси, написана на вічну пам'ять поручникові УСCів Осипові Яримовичеві, який згинув під Конюхами коло Бережан у липні 1917 року, та „Стрілецьку пісню" Філярета Колесси „Ой, у лузі червона калина" у виконанні мішаного хору.

Свято закінчено відспіванням національного гимну.

Бостон

В неділю, 1-го листопада ц.р., заходом Відділу УККА, в Бостоні, відбулася Листопадова Академія, присвячена 63-им роковинам Листопадового Зриву та 40-річчю Акту 30-го червня 1941 року. Це велике свято складалося із двох частин. Українська громада взяла масову участь у Божественних Літургіях, котрі були відслужені в Українських Православній та Католицькій церквах у намірені українського народу, по котрих відправлено Панахиду за впавших борців і героїв України, а парохи обидвох церков виголосили присвячені цим подіям промови в церкві.

О годині 12.30 по полудні в парафіяльній залі української православної церкви св. Андрія відбулася Святочна Академія, котру розпочато внесенням національних прапорів та відспіванням українського національного гимну „Ще не вмерла Україна". Потім голова Відділу УККА в Бостоні мґр Орест Щудлюк, вітаючи присутніх, відкрив і коротко з'ясував ціль і значення Академії, пов'язаної з Листопадовим Зривом і 40-річчям Акту 30-го червня.

Він представив головного доповідача свята д-ра Михайла Снігуровича, заступника голови УККА і голову Відділу УККА в Ню Гейвені. Доповідач подав короткий перебіг Листопадового Зриву, порівнюючи його до Акту 30-го червня 1941 року.

Мистецьку програму провадив культурно-освітній референт Володимир Федорів, який представив присутнім юних членів СУМ-А, а юначка Лариса Михайлів продеклямувала вірш „У ті дні Листопадові". Вірш „Листопадовий спогад" віддеклямували юнак Івась Гануля і юначка Христина Голуб. Юнацтво СУМ-А під керівництвом Романи Михайлів проспівали дві пісні— „Ой, видно село" і „Чорне море".

Старша пластунка Марія Бах заграла на фортепіяні пісні „Українська думка" ч.1 муз. В.Присовського, „Квіточки з України" муз. О.Едличка і в'язанку українських пісень. Артист Володимир Курило продеклямував добре підготовані декляматії „О, Святая", „30 червня 1941 р.", „Яка краса", „Великі Роковини", „Присяга українця" та „Терновий вінець України".

Володимир Федорів подякував від Відділу всім виконавцям свята та всім, що прибули на свято і своєю присутністю його звеличали.

На закінчення під проводом Ольги Барицької, провідниці і виховниці СУМ-А в Бостоні, відспівано пісню „Не пора, не пора", чим і закінчено Академію.

Д-р Іван Дідюк

Олбанська округа

(І. А.) — Під протекторатом Окружного Комітету Відділів УККА Олбанської округи, заходом Громадського комітету, відбулась в неділю, 1-го листопада 1981 року в залі Українського Клюбу в Коговзі Святочна академія, присвячена 63-їм Листопадовим Роковинам і 40-річчю проголошення Акту з 30-го червня 1941 року у Львові.

Голова Громадського комітету Є.Наболотний відкрив академію, підкреслюючи історичне значення цих двох роковин. Апель ветеранів, організацій молоді Пласту й СУМ-А перевів голова Об'єднання українських ветеранів В.Боднар Листопадівець І.Дурбак прочитав маніфест Українскої Національної Ради з 1-го листопада 1918 року у Львові, упівець А.Хорват прочитав маніфест про відновлення Української Держави Актом 30 червня 1941 року. Однохвилинною мовчанкою вшановано всіх поляглих героїв за волю України.

Пластунка Леся Боднар прорецитувала поему Р.Завадовича „Надійшов Листопад". Проф. С.Вожаківський, родом з Херсонщини, мав святочну доповідь про обидві історичні річниці.

Сумівське тріо „Черемшина" з Ню Йорку: Н.Кінь, Б.Заяць і Г.Блага, проспівали низку упівських пісень, а крім того. „Контра спем сперо", „Мої ясени", „Тихо над річкою" й інші при фортепіяновому супроводі Ю.Фурди. Всі пісні були виконані професійно і по-мистецьки. Милозвучні голоси „Черемшини" полонили захоплених слухачів, що кожну появу тріо вітали оплесками. Володимир Кошикар виголосив змістовну доповідь англійською мовою. Деклямували: сумівка Христя Хорват „Листопадові казки", пластунка Стеня Дзядів—„Благословіть" В. Переяславця, сумівці Ірка Наугольник і Михась Савків „Гей, у Львові" О.Карпатського. Вкінці голова Є.Наболотний подякував усім.

Національним гимном закінчено цю вдалу академію.

Деклямації підготовили учительки Школи Українознавства З.Білас і мґр Д. Якубович. Інж. Р.Галькевич подбав про декорацію сцени. Публіка заповнила залю, але з семи запрошених священиків, на жаль, не прибув ніхто.

Іван Дурбак

Гантер

Дня 1-го листопада ц.р. українська громада в Гантері врочисто відсвяткувала 63-ті роковини Листопадового Зриву. В місцевій українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя о д-р Михайло Ваврик відправив торжественну Літургію, під час якої виголосив змістовну патріотичну проповідь. Після Літургії відправлено Панахиду за спокій душ Митрополита Андрея, українських єпископів і всіх воїнів, які віддали своє життя за волю України.

Після Богослуження у мотелі Ольги Кобзяр „Ксеня" відбулися святочні сходини, які відкрив полковник Юрій Лопатинський. Привітавши о д-ра М.Ваврика, Степана Щура, сеньйора-учасника Листопадового чину, та численно зібраних учасників свята, він відчитав програму свята і попросив до слова редактора Ярослава Гайваса.

Прелегент у атракційній доповіді сконкретезував Листопадові змагання в чотирьох точках: 1) 63-ті роковини відзначуємо в зовсім нових умовах — великі зміни почалися у світі, а в Україні започатковані в половині 60-их років відкриті процеси тривають і далі. 2) Перший Листопад, що був продовженням 22-го січня в Галицькій волості, був закінченням однієї доби в житті українського народу — доби поневолення, й початком другої доби — доби боротьби за відбудову держави. 3) Між двома світовими війнами український нарід не втратив ідеалів 4-го Універсалу і 1-го листопада, але їх реалізував, будуючи підстави державности. 4) Сьогодні світ перебудовується на національному принципі, російська імперія тратить ґрунт під ногами, й наростають зміни на Сході Европи. Але треба сил, щоб їх спрямувати в корисному для нас напрямі. Москва йде на знищення української самобутности, отже боротьба наша прибрала характер боротьби на життя. Тому треба особливих зусиль, спертих на всіх національних силах, щоби відбити цей наступ і на звалищах російського імперіялізму будувати українську державу.

Опісля С.В. по-мистецьки продеклямувала монтаж з віршів Масенка, Сосюри, Симоненка і Голубця.

Андрій Бук у своєму спомині коротко розповів, як його родинне село Медика ставило опір панцирному потягові з польським військом, що збройно напав на молоду державу Галичину. По кількагодинній зупинці перед ушкодженим мостом і бою на залізничній станції броневик поїхав в бік Львова і промостив шлях добре озброєній і вишколеній армії ген. Галлера з Франції.

Свято закінчено українським гимном „Ще не вмерла Україна".

Після закінчення програми полк. Ю.Лопатинський попросив присутніх зложити пожертви на наших інвалідів, і до перекуски, яку приготовили пані. Зібраних 295 долярів переслано до Суспільної Служби Комбатантів у Філядельфії. Присутні ще довго гуторили при перекусці, каві і солодкім, співаючи стрілецьких пісень.

А.Б.

Філядельфія

Величним і гарним було цьогорічне відзначення Листопадових роковин у Філядельфії.

У катедральному храмі Непорочного Зачаття Діви Марії відслужив Божественну Літургію єпископ-помічник Владика Роберт у співслуженні о. шамб. Петра Мельничука та о. Теодора Кацаби. Дияконував о. Тома Саюк. Владика виголосив глибоку змістом проповідь. На Богослужбах були присутні молодечі організації Пласт зі своїми прапорами у повному складі і СУМ-А та колишні вояки українських армій зі своїми прапорами. Після Св. Літургії відправлено Панахиду за спокій душі і прославу Слуги Божого Митрополита Андрея і всіх поляглих за волю України. В катедральному храмі св. Володимира православний парох о. Олексій Лімонченко відправив Св. Літургію і Панахиду за поляглих в боях під час Возвольних Змагань та виголосив змістовну проповідь. І в цьому храмі були наші дивізійники зі своїми прапорами та організації ОДВУ і ОДУМ з прапорами.

Традиційну святочну академію цього року сполучено з концертом хору „Думка" з Ню Йорку. Старанням Відділу УККА у Філядельфії, очоленого проф. д-ром П. Стерчом, відбулося це святкування саме в день 1-го листопада. Відкрив свято д-р Петро Стерчо коротким словом про знаменні дати Листопада в роках 1917-1921, вказавши на те, що сам акт 1-го листопада був однією із знаменних державнотворчих подій того періоду. Д-р Петро Стерчо попросив Владику Роберта провести молитву за Україну. Був це означений час — 4-та година по полудні, — коли весь український нарід,у розсіянні сущий,єднався молитвою своєю з Україною. Слова „Отче Наш" і молитва-благання про єдність народу у його нерівній завзятій борні пролунали величне у вщерть заповненій залі. Колишніх вояків українських армій привітали присутні оплесками. Поетичне слово, що зображувало сцену боротьби, перемоги, смерти і надії в княжім городі Лева у виконанні талановитої рецитаторки Володимири Кавки, ввело слухачів у настрій давно відгомонілих подій, що стали дороговказом майбутнім поколінням.

Святочне слово виголосив д-р Іван Флис,головний предсідник Українського Народного Союзу. Його глибокі слова як запорука вірности: „Ми, кість від кости українці, живемо під знаменем події 1-го листопада і великих січнів" пролунали у залі. Прелегент проаналізував події минулого і перевів слухачів до нашої сучасности та до ролі українців Америки у підтримуванні і плеканні в нових відмінних обставинах невмирущої ідеї 1-го листопада і актів 22-го січня 1918 року та 22-го січня 1919 року, що наступив як завершення великих попередніх актів. „Україна у боротьбі і ми з нею" — довготривалі оплески свідчили про те, що українська патріотична громада Філядельфії щиро оцінила слова головного промовця.

Першу частину закінчив прекрасний виступ хору „Думка", що виконав „Ой, у лузі червона калина", нашу улюблену стрілецьку пісню, що стала немов гимном Західньої України у її нерівнім змагу з ворогом; та „Їхав стрілець на війноньку...". Закінчила першу частину несподівана для усіх нас нова ораторія „Україна" слова Т.Шевченка, музика нового композитора Г.Давидовського. Тут хор „Думка" під керівництвом талановитого і творчого диригента Семена Комірного довершив нового чуда — він доказав широтою діяпазону, кольоритною різноманітністю тональности, вишколом і зіспіванністю голосів, що ще не вмерла Україна , — оплескам не було кінця. На тлі хору пролунав бас-баритон Миколи Фабрики, якому акомпаньювала на фортепіяні чудова піяністка Ірина Фабрика.

Другу концертову частину розпочав співом Микола Фабрика. Понеслись могутні звуки „Гетьманів", „Ой, Дніпре, мій Дніпре", слова Шевченка, музика Лисенка, і „Повій, вітре, на Вкраїну". Сильний, вишколений десь далеко у Київській консерваторії, голос перелив глибінь почуттів у душі присутніх. І ожила давнина преславна, і котив свої хвилі могутній Дніпро...

Хор „Думка" переніс слухачів, немов помахом палички, у неменш чарівну частину нашої батьківщини, у Карпатські гори. — „Вівці, мої вівці", народна пісня в обробці М.Гринчишина зі солістом О. Гельбіґом пролунала немов з уст зажуреного юного пастушка на зелених гірських полонинах. Справжньою насолодою для слухачів була пісня „Ти прекрасна, о мати-Вітчизно", муз. Джузеппе Верді, переклад на українську мову С.Комірного.

Давно вже належно не виконувані у нас „Вечорниці" П.Ніщинського пролунали динамічно з грайливою різноманітністю у виконанні хору „Думка". А там — дві чудові ліричні пісні на слова Шевченка — „Чи ми ще зійдемося знову" і „Туман хвилями лягає", музика Миколи Лисенка — принесли хвилину відпруження і душевної насолоди. Уривок з опери „Богдан Хмельницький" М.Данькевича зачарував присутніх, а соліст Микола Фабрика був у центрі даного драматичного епізоду. Після невгаваючих оплесків і овацій — проспівано разом гимн „Ще не вмерла Україна", чим завершено цю вдалу академію, поєднану з концертом.

Н.І.

Рочестер

Чоловічий хор „Прометей" із Філядельфії подарував нам в Рочестері пісню, живу, українську пісню у святкових шатах. І наповнив наші серця вдячністю за те, що потрудився, приїхавши до нас здалека,(вступивши ще день перед тим до Баффало), щоб допомогти звеличати славний Листопадовий Чин. Хор, відомий широко в ЗСА і поза їхніми границями, має за собою поважний вклад у скарбницю української культури і гідно її репрезентує. Про нього дуже прихильно писали знавці хорового мистецтва, підкреслюючи дбайливе викінчення фраз, чітку дикцію, гарні динамічні ефекти, як також дуже добрих солістів. Мистецьким керівником хору є Михайло Длябога, а піяністкою Ірина Пелех, знаменито зіграна з хором. Репертуар хору багатий і різнородний — твори І.Воробкевича, А.Вахнянина, М.Лисенка, К.Стеценка, Б.Кудрика, М.Гайворонського, С.Людкевича, І.Шамо, Кос-Анатольського, і диригента хору М.Длябоги. Солісти хору: Татунчак Омелян, Кушнір Ігор, Чорнобіль Зенон, Касіян Мирон, Павлічка Іван.

Приїхав хор до Рочестеру на запрошення Відділу УККА. Привітав його і подякував за участь у концерті голова Відділу інж. Роман Куціль, головний мотор наших імпрез. Публіка дуже тепло вітала кожну точку програми, а дехто придбав ще й їхню платівку.

Листопадове свято почалося Службами Божими у всіх церквах на інтенцію українського народу й Панахидою за слугу Божого Митрополита Андрея Шептицького в католицьких церквах. По полудні відбулася святочна академія. Головним промовцем був д-р Михайло Лоза, який підкреслив соборне значення подій Першого Листопада, віддав пошану Великому Митрополитові, який помер у день 1-го листопада та прочитав виїмок зі звернення Митрополита до молоді про зв'язок з традицією, з минулим і пошанування авторитету. Слова ці зробили велике враження, вони були такі актуальні, виглядало, що вони написані до нас тепер.

Після відспівання хором в'язанки стрілецьких пісень присутні на залі постанням з місць віддали пошану комбатантам, які зі зброєю в руках брали участь у визвольній боротьбі, а які живуть у Рочестері. З огляду на стан здоров'я, не могли прийти д-р Лев Рубінґер, Іван Клодзінський, Роман Пристай, Василь Скрипник, Василь Пилишенко, Григорій Тригула. На залі були присутні: проф. Василь Каліцінський, Володимир Кольцьо, Теодор Бабюк, Михайло Кулик, Петро Яріш і Василь Шот.

По концерті відбулася в залі церкви Богоявлення зустріч хористів з громадянством, при скромній вечері, якою клопотався Іван Боднар. Молитву перепровадив парох о. архипресвітер Василь Осташ і пізніше він висловив також своє признання для хористів, як носіїв української пісні. Від церковного хору й громадянського об'єднаного хору промовляв інж. Петро Лещишин, а накінець голова „Прометея" подякував в імені всіх хористів за гостину й щире прийняття.

Л.Цегельська

Дітройт

Об'єднані Українські Комбатантські Організації метрополії Дітройту: Братство УСС, Братство колишніх Вояків І УД УНА, Об'єднання б. вояків Українців в Америці, Об'єднання колишніх вояків УПА, Товариство б. вояків УПА ім. Т.Чупринки, як кожного року, так і цього року разом урочисто відзначили Перший Листопад. Святковий комітет очолив Мирослав Трешневський, голова Братства к. Вояків І УД УНА.

Програма почалася вступним словом голови, який відкрив свято і представив промовця, попередивши, що замість сивоволосого комбатанта буде говорити молода людина з гаравардських випускників, представник молодшого покоління, що вже тут народилося, і то з рядів жіноцтва, докторантка Ольга Андрієвська, яка вже в історичному департаменті Гарвардського Університету має свої виклади і була директором Української Літньої Школи при Гарвардському Університеті.

У своїй короткій промові доповідачка зупинилася на історичному тлі, на якому постала ідея збройного чину і створення Західньо-Української Республіки, та поширила свою тему на події всієї української території. Опрацювання обраної теми було бездоганне, академічне, оперте на джерелах і задовольнило навіть вибагливих, що вже не раз слухали багатьох доповідачів.

В коротких малюнках історичних подій, з яких народився Перший Листопад, в часи заіснування відновленої Української Самостійної Держави в 1918 -1919 роках, слухач одержав вірний образ могутнього змагу за визволення. Всі ці події проходили, як небуденний пам'ятний фільм і промовляли до всіх присутніх у своєї непроминаючій ніколи силі. Завдяки війську, його доброму проводові створено Українську Державу. Присутні нагородили докторантку Андрієвську оплесками за її доповідь. Треба нам більше таких талановитих молодих людей.

Програма проходила далі так, як подано було у надрукованій чепурно книжечці. В мистецькій частині виступив скрипаль Андрій Британ, професор музики в Нотр Дам університеті. Він уміло виконав Другу Українську рапсодію „Думка шумка" Миколи Лисенка та „Циганські мелодії" Пабло де Сарасотте. Це вже справжній віртуоз, він вже мав кілька своїх власних концертів. Мило було почути скрипку,— для відміни від інших музичних інструментів,—що її дуже рідко можна почути на українських мистецьких виступах. Виступ молодого скрипаля публіка прийняла з одушевленням.

Опісля виступила дітройтська громадянка, загальновідома вже зі своїх концертів, меццо-сопрано Христина Романа Липецька. Вона з глибоким відчуттям проспівала „Ой, не дивуйся" К. Стеценка та „Елегію" П. Майбороди.

Молода учениця Богданна Кальба з глибоким відчуттям і з виразною дикцією продеклямувала вірш.

Знову виступив скрипаль Адріян Британ із додатком, не предбаченим у програмі, й виконав Опус Паганіні , за що слухачі щедро нагородили його оплесками.

Врешті, жіночий ансамбль „Луна", вже давно відомий дітройтській громаді зі своїх виступів, а цей раз тільки квартет: Христина Липецька, Оксана Федорович, Зеня Серафин та Надя Лаврин, відспівав: „Крилець, крилець" В.Можюка; „Накрила нічка", „Заквітчали дівчатоньки" Р.Купчинського та „На могилах героїв" А.Гнатишина. Цей квартет з добре підібраними голосами і репертуаром додав Листопадовим відзначенням урочистости і пригадав дорогу незабутню стрілецьку пісню. Фортепіяновий супровід був у фахових руках Марії Лончини-Лісовської, яка була і музичним керівником.

В загальному треба сказати, що це була вдала імпреза. Програму почали точно у заповіджений час і вона тривала не довше двох годин

Після урочистих святкувань вояцтво Дітройту влаштувало вечерю, на якій вшановано всіх виконавців-учасників. Вояки запросили представників організацій та установ. Мирон Воронович в імені Комітету привітав всіх тих, що брали участь і прислужилися у звеличенні пам'ятних Листопадових Днів, як також привітав матір доповідачки д-р Галину Андрієвську, яка спеціяльно приїхала до Дітройту, щоб послухати доповідь своєї доньки.

Вечір-прийняття дав багато творчого надхнення і не тільки самим виконавцям програми, які зрозуміли, що їх вшановують за їхню працю, але також приніс радість та задоволення самим організаторам, представникам вояцьких формацій, які вклали багато труду і часу у підготову 63-іх роковин незабутнього Листопада.

Михайло Бажанський

Елізабет

Заходом і старанням Відділу УККА українська громада в Елізабеті, Н.Дж., святочно відзначила 63-ті Роковини Листопадового Чину в неділю, 1-го листопада ц. р. Програму академії попередила Служба Божа в намірені українського народу, яку відправив місцевий парох о. шамбелян Й.Федорик, а згодом Панахиду за душі поляглих героїв Листопада, виголосивши відповідну проповідь.

Листопадова Академія почалася о 3-ій годині по полудні у шкільній авдиторії парафії св. Володимира відспіванням американського гимну. Програму свята відкрив голова Відділу Мирон Пінковський коротким словом, вказавши на велич Листопадового Зриву та його творців-героїв. Відтак хор „Боян" під дириґуванням Христофера Маґіярі відспівав пісню „Засяло сонце золоте" І.Недільського.

Милою несподіванкою був виступ молодого бандуриста інж. Дорка Сенчишина, який зачарував публіку

(Закінчення на стор. 4)

Бабин Яр українськими і жидівськими очима

На цю тему заходами дискусійного клюбу „Круглого стола" в Ню Йорку відбувся черговий вечір, на якому виступило по трьох панелістів з української і жидівської сторін. Панель відкрив і ним керував Микола Галів, який спершу привітав учасників й панелістів. Рівночас но вшановано пам'ять розстріляних у Бабиному Ярі. Колись маловідома в самій Україні назва „Бабин Яр" (місцевість біля Києва) сьогодні стала відомою на весь світ.

Бабин Яр став синонімом знищування людей, а в основному жидівської національности, як Тремблінка, Авшвіц, Дахау й інші. У наз ваних місцевостях жиди гинули у газових коморах, а у Бабиному Ярі загинули визначні український націоналісти, які своєю діяльністю підкреслили, що господарем в Україні мусить бути український нарід, гинули білоруси, росіяни й інші, а в головній масі громадяни Києва й околиці жидівської національности.

Про Бабин Яр не можна говорити без хвилювання, бо це був вияв одного з найбільших звиродінь. Цю трагедію український письменник жидівського походження Леонід Первомайський описав своєму вірші „В Бабиним Яру" так:

Стань біля мене, стань, мій сину,
Я прикрию долонею твої очі,
Щоб ти не побачив своєї смерти,
А тільки кров мою в пальцях на сонці,
Ту кров, що й твоєю стала кров'ю
І зараз виллється має на землю...

Першим із панелістів говорив Євген Стахів, колишній активний і провідний член українського резистансу на східніх українських землях під час гітлерівської окупації, а зокрема в околиці Донбасу, тепер громадсько-політичний діяч.

Від довгого часу він займається питанням жидівсько-українсьої співпраці. Він говорив на тему: „Фрагменти до історії „Бабиного Яру". Він пригадав, як з Києва відступала совєтська влада, залишивши за собою замінований Хрещатик, що після їх відходу вилетів у повітря; як німці окупували Київ і як приїхали окремі гітлерівці, які займались знищенням українсьої провідної верстви і вивезенням української молоді до Німеччини на важкі праці та поголовним знищенням людей жидівської національности.

Хронологічно розповів Є.Стахів про те, як розвивались події. Він назвав імена провідних націоналістичних діячів з обидвох ОУН, які були розстріляні в Бабиному Ярі. Поруч цього підмітив, що у знищуванні у Бабиному Ярі жидів німецькі душогуби заангажували київську поліцію.

Стахів підкреслив, що не можна називати київську поліцію українською поліцією бо в її склади були різні національности, а між ними й українці. Очевидно, за їх диявольську роботу треба тільки соромитись. Стахів також прочитав відоме слово українського письменника Івана Дзюби, присвячене і виголошене у „Бабиному Ярі". Власне Іван Дзюба був одним із перших, який сказав, що він соромиться за тих українців, які брали участь у знищуванні жидів.

Марк Поповський, по професії журналіст-публіцист, нової російської газети „Новий Свет", який написав низку праць на цю тему виступав на попередньому вечорі клюбу „Круглого стола" говорив на тему: „Радянська реакція на українсько-єврейське зближення у світлі Бабиного Яру".

Панеліст до цього питання підійшов з певної історичної перспективи. Він підкреслив, що не тільки ми з вами говоримо і підкреслюємо бестіяльство і злочинство гітлерівців у Бабиному Ярі. Про це також говорили і більше ви, але вони говорили тоді, коли це сталось, але з хвилиною, коли совєтська армія почала наступати, а німці відступати, поступово почав зростати в Совєтському Союзі антисемітизм.

Якщо колись говорилось про Бабин Яр і зараз говориться, то не як місце, де в основній масі гинули жиди, але в загальному „громадяни Радянського Союзу".

З постанням ізраїльської держави антисемітизм в Совєтському Союзі сильно зріс. Доповідач підкреслив, що зараз ми знаходимось в новій фазі при большевиках проти українців і жидів. Їм не сподобалось, що жиди стараються співпрацювати з українцями, і навпаки, і вони це сильно заатакували. При цьому назвав совєтські пресові органи, які в цій справі писали. Сьогодні там не можна говорити про Бабин Яр. Большевикам не подобається, що ми говоримо і пишемо про Бабин Яр.

Тарас Гунчак, який є професором на Ратгерському університеті і викладає історію, говорив на тему: „Бабин Яр на основі німецьких документів". Треба підкреслити, що проф. Т.Гунчак вже від деякого часу займається жидівським питанням і добре зорієнтований у ньому. Він підкреслив, що якщо приглянутись до Другої світової війни, то можна говорити про два голокости; себто про жидівський голокост, який є широковідомий у світі, і про другий голокост, який є майже невідомий, це український. Українці гинули за протинімецький резистанс, крім цього масово гинула українська молодь, що була вивезена до Німеччини на працю.

До речі, розгра Другої світової війни відбувалась на українських землях. Отже гинув український нарід. Жидів знищували тому, що вони жиди. Тут нагадав і назвав відому статтю в „Ню Йорк Таймсі" Люсі С.Давидович, яка у своїй статті написала багато необоснованого. Вона писала про українську коляборацію. Є документи, що в Україні знищено — спалено 208 сіл. З Берліну запитували, а що сталось з населенням? На це була відповідь: старших знищено, а молодь заслано до кацетів. Л.Давидович пише про коляборацію. Так була коляборація,—сказав Гунчак і назвав Сеницю, який був головою міста в Кременчуці. Він виробляв метрики і виказки для жидів і таким чином багато їх врятував. Німці переловили „колярборанта" Сеницю і розстріляли. Сениця не був одиноким. На це все є документи,—сказав проф. Т.Гунчак.

Михайло Крейзман, за професією адвокат, який жив колись у Харкові, говорив на тему: „Мої стосунки з українцями". Він у своєму короткому виступі підкреслив, що його товаришами ще з малих літ були українці. Завдяки українцям він сьогодні залишився серед живих. „Коли я попав у німецький полон, з якого мені вдалось втекти,—сказав Крейзман,—українці допомогли мені переховатись і вижити. Про Бабин Яр чули вже у полоні, але ми не знали, які методи стосують німці у знищуванні жидів, а зокрема жидів.

Завдяки Марку Поповському, який питання українсько-жидівської дружби підніс на сторінках „Нового Американця" і зробив це питання актуальним, я мав нагоду написати про мою дружбу з українцями. Ми в дружбі можемо багато зробити. Нам треба пробити також в англомовну пресу і там спільно провести працю. Ми повинні частіше зустрічатись і взаємно себе пізнати, з цього буде користь і для українців, і для жидів.

Олесь Мотель, докторант Колюмбійського університету, колишній активний студентський діяч в Ню Йорку говорив на тему: „Антисемітизм й українське ставлення до нього". Мотель старався подати теоретичне обоснування антисемітизму. Для певної ілюстрації він навів розуміння антисемітизму одного французького філософа, на основі книжки Анни Арети „Джерела тоталітаризму і розуміння антисемітизму Володимира Винниченка". Він висловив багато цікавих думок в цій матерії. У заключному слові сказав, що серед українців існував антисемітизм, серед жидів — антиукраїнізм.

Ізраель Шмуклер, за професією історик, живе у Запоріжжі. Викладав історію в інституті, як дисидент був позбавлений праці і після того працював, як звичайний робітник. На вступі він висловив свою радість за те, що відзначено цю трагічну подію, що сталась у Бабиному Ярі. Я жив у Запоріжжі,—сказав він,—і там є не Бабин Яр, а Зелений Яр і там також в могилах спочивають тисячі жидів. Таких могил у Совєтському Союзі є більше, тільки про них не знають. З моєї родини було вбито сім осіб. Окремі українці брали участь у цих звірствах.

Ви знаєте, що в тридцятих роках на Україні запроваджувалась колективізація і був великий голод, у якому згинули мільйони українців. В той час було немало євреїв, які в цьому злочині приймали участь, але цього не можна узагальнювати, що всі єврєї це робили, і те саме стосується до українців. Не треба нічого узагальнювати.

Шкода, що такі збори, як ми маємо сьогодні, не можуть відбутись в Радянському Союзі. Большевикам не залежить, щоб між українцями і євреями не було діялогу. Після того, як мене позбавили праці в інституті за дисидентські думки, я працював 17 років звичайним робітником на заводі.

Коли я прийняв рішення виїхати до Ізраїля, мене закликав завідуючий і запитав мене, чи то правда, що я хочу виїхати до Ізраїля. Я відповів, що так. Я сподівався мати чимало клопотів, але всі до мене поставились прихильно, а всі вони були українці. Коли я виїжджав, мене попрощали щиро і тепло. Коли я був у Римі, я відвідав Патріярха Йосифа Сліпого. Це була якраз Пасха і я разом з Патріярхом Йосифом і священиками за спільним обідом святкували Великдень. Там, на Україні, не можуть вільно говорити, але ми тут маємо для цього всі можливості. Я бажаю, щоб серед українців перемогали демократичні, гуманні і ліберальні ідеї, а не було крайньототалітарних.

Надпрограмово виступив білоруський жид Семен Комісар, який спочатку дав свої особисті пояснення до ситуації в Білорусі, підкреслюючи, що там є також „Бабині Яри". При тому він розказав нам про російського письменника Євтушенка, який написав вірш про „Бабин Яр". Він представив Євтушенка, як українця і людину яка бореться проти режиму за правду.

До сказаного Марк Поповський дав спростовання, підкресливши, що Євтушенко не таким, як його представив С.Комісар, що він не діє проти режиму, але діє з ним і виявив себе дволичним.

Після цього присутні мали можливість поставити запитання і на цьому ділову дискусію було закрито. Керуючий панелем подякував учасникам за увагу, а панелістам за змістовні і якісні виступи.

М.Галів

Сторічний шлях „Рідної Школи"

В українському Культурному Центрі у місті Воррен, біля Дітройту під сучасну пору проходить виставки до історії українського шкільництва і також показ багатої української філателістики.

Від 15-го листопада ц.р. до кінця січня 1982 року, відбувається багата виставка архівних документів до історії 100-річчя Рідної Школи. На виставці показано тисячі експонати, які в архівах дітройтського Архіву-Музею датуються від 1911 року. Сотні шкільних підручників (читанок), букварів, не тільки тих, з яких учились наші діти, але й тих, з яких учились наші батьки. Це підручники, які виходили в різних часах і в різних країнах.

Тисячі світлин рідношкільних видань ілюструватимуть працю й історію Рідної Школи.

На виставці будуть показані рідношкільні грамоти, табля, номінаційні листи, свідоцтва та сотні світлин шкільних кляс різних років, на яких тепер вже дорослі громадяни зможуть віднайти себе серед студентів.

Це 30-річні колекції — дуже рідкісні документи з української науки, які Народний Архів зібрав від сотень культурних спонзорів для опіки і збереження.

Підготовка й оформлення цієї дуже коштовної виставки тривали багато місяців праці, і нею, цією виставкою, шануємо наших виховників, педагогів, які виховали нам декілька поколінь.

Прохаємо вчителів усіх українських шкіл організувати екскурсії шкільних кляс на цю виставку в часі від 15-го листопада до кінця січня 1982 року.

Виставка має виховний характер, розміром і експонатами — це найбільший показ, що на нього будь-коли могли здобутись кола української науки по обох боках океану.

Вступ на виставку – один доляр для студіюючої молоді і вчительства, і добровільні датки для позашкільної громади на частинне покриття коштів і втримання народних архівів.

Виставку можна оглядати кожного четверга, суботи і неділі від 2-ої до 6-ої години вечора.

Н.Н.

Англосаксони і ми

У суботу 24-го жовтня ц.р., відбулася у Філядельфії у приміщенні Українського Освітньо-Культурного Центру доповідь Мотрі Яцкевич-Головінської на тему: „Українська еміграція у ЗСА та англосаксонський світ". Доповідь цю улаштував товариський клюб „Руслан", який упродовж останніх 12-ох років організує неперіодично доповіді на різні актуальні теми. Проводив цим вечором інж. Володимир Шиприкевич.

Доповідь мгр Головінської була цікава і на високому рівні. Прелегентка накреслила духові прикмети англосаксонів, вплив кальвінізму на англосаксонську „ментальність" і накреслила історію англосаксонського „естеблішменту" в Америці. Вона вказала на духові різниці між англосаксонами та нами: англосаксони відзначаються високою сaмодисципліною, вони звичайно дуже опановані, їхні емоції глибоко заховані, — ми є емоційні; англосакси цінять самоту своїх домів, вони звичайно малогостинні, маломовні, ми — говірливі, надто гостинні, любимо товариство, юрбу; англосакси цінять силу гроша і вони переважно дуже ощадні і тому подібне.

Прелегентка представила шлях, яким англосакська верхівка доходить в Америці до фінансового і політичного впливу: елітарні приватні школи-інтернати, вибрані університети, де молодь англосакської еліти студіює переважно право, приналежність до ексклюзивних клюбів тощо.

Після доповіді були запити, які виявили зацікавлення слухачів темою доповіді. Опісля тема доповіді була ще додатково дискутована при буфеті, що його приготовили жінки зі середовища „Руслан". Перед доповіддю мгр Яцкевич-Головінська, яка студіювала мистецтво у Бравн університеті у стейті Ровд-Айленд, а останніх вісім років є головою департаменту мистецтва в ексклюзивній приватній школі в Іст Гренвіч у тому ж стейті та має за собою участь у багатьох малярських виставках, висвітлила прозірки своїх сюрреалістичних картин.

Чоловік мгр Головінської д-р Андрій є професором біології у Бравн університеті.

Доповідь мгр Яцкевич-Головінської пригадала нам ще раз про потребу більше цікавитися середовищем серед якого живемо, ближче його студіювати, аналізувати і пізнавати. Краще зрозуміння цього середовища помогло б нам здобувати в Америці кращі політичні й особисті успіхи.

Я.Татомир

Пам'яті Василя Сметанюка

У п'ятницю 9-го жовтня 1981 року облетіла українську громаду Озон Парку сумна вістка: помер Василь Сметанюк. Ще вранці того дня він, як і щодня, поїхав до праці в сусідній Бруклин, але додому вже не повернувся, несподіваний удар серця, й Василя вже не стало між живими.

В. Сметанюк народився у господарській родині в Печеніжині Західня Україна, 4-го січня 1921 року, в час прогри українських визвольних змагань. Польська окупація західніх українських земель не дала змоги молодому Василеві набути високу освіту, хоч він був дуже здібний. Ще молодим хлопцем побачив він переслідування українського населення, знав про події Берези Картузької, бачив і читав про всі політичні процеси. Все це вирізьбило характер молодого Василя та мало великий вплив на його дальше життя: він вступив до Організації Українських Націоналістів.

Під час Другої світової війни зі всіми її страхіттями Василь зазнав ще одного упокорення — примусового вивозу на працю до Німеччини. Там також не довго він був, бо німецькі власті запроторили його за протидержавну діяльність до концентраційного табору. Після закінчення війни, по німецькі прогрі, Василь перебував короткий час в таборі ДП, а згодом виемігрував до Англії, поселившись в Ковентрі, де згодом одружився і вони мали троє дітей, з яких між живими залишилися Марійка та Петро. З Англії родини Сметанюків переїхала (на виклик свого шкільного товариша Василя Самокішина) на сталий побут до ЗСА та замешкав у Бруклині, Н.Й. Тут він включився в громадську працю: в ООЧСУ, СУМ-А, Народному Домі та церковному хорі. В короткому часі переноситься до Вудгейвен, що належить до парохії в Озон Парку, де включається у працю в цій громаді; не залишає і Народу Дому в Бруклині, де працював книговодом аж до своєї смерти. В Озон Парку, завдяки своєму спокійному характерові, посвяті для громадської справи та жертвенності, він вибивається на провідне місце. Громада, оцінивши його заслуги, вибрала його на останніх загальних зборах головою місцевого відділу УККА. Та, на жаль, не довелось покійному, закінчити його каденції, бо невблагана смерть перервала його життєвий шлях.

Громада достойно відзначила похоронні обряди. Відправлено три панахиди у похоронному заведенні Волш і Ля-Белла. В неділю, 11-го жовтня служив православний священник о. Базилевський; прощав Покійного від громади ред. О. Питляр. У понеділок, 12-го жовтня, похоронні відправи відслужили о. Л.Мудрий, о. Біньковський, о. Огірко і диякон о. Карась, з яким Покійний співпрацював на терені Бруклина. Попрощали св.п. Сметанюка, М.Вітенко від Відділу УККА й ООЧСУ; М.Шпонтак від Об'єднаного Комітету міста Ню Йорку; Р.Крупка — від Патріярхального Т-ва, Відділ Озон Парку; Цебрій — від Організації Українських Націоналістів, від друзів М. Білейчук та від церковного хору — Т.Опарик. 13-го жовтня він панахиду відслужив о. Л.Годейд, ЧСВВ, з церкви св. Юра в Ню Йорку, від церковного хору попрощав проф Т.Білостоцький.

В середу, 14-го, о. крилошанин Л.Мудрий відправив заупокійну Службу Божу в церкві Покрова Божої Матері в Озон Парку та похоронив Покійного, як доброго парохіянина від родини та громади, для якої св.п. Василь так багато праці пожертвував. Стійку при труні несли друзі Покійного: М.Білейчук, М.Новосад, Щерга та Олійник.

Похоронено св.п. В.Сметанюка на цвинтарі св. Карла у Фармінгдейлі, Н.Й., побіч його дочки. По похоронних обрядах родина запросила всіх на поминки, що відбулися в церковній залі в Озон Парку під час яких присутні згадували св.п. Василя незлим тихим словом, а друг В.Босак запропонував увіковічнити пам'ять друга Василя збіркою на Фонд Оборони України та на радіопрограму. Присутні відгукнулися на заклик та склали 560 дол. На закінчення М.Вітенко подякував усім за участь та пожертви від місцевих організацій та від родини.

В.З.

Елізабет...

(Продовження зі стор. 3)

не лише грою на бандурі, але й своїм милим голосом. Він по-мистецьки виконав три пісні: „В'язанку українських народних пісень", „Доня моя" і „Полтавський танок".

Далі слідувала збірна деклямація „Привіт Львову", яку виконали учні англомовної кляси Школи Українознавства під проводом своєї молодої вчительки Ганусі Мельничук. Гарним і симпатичним був також виступ молодої талановитої піяністки Уляни Пінковської, яка з чуттям виконала „Фантазію-імпромпту" Ф.Шопена і українську токату І. Берковича. Вона виступила з рамени Пласової Станиці.

На закінчення програми добре зіспіваний хор „Боян" проспівав дві пісні: „Ой, чого ж ти почорніло" сл. Т.Шевченка, муз. Л.Ревуцького при фортепіяновому супроводі Христофера Магіярі і „Живи, Україно" муз. М.Гайворонського. Слід дати признання хорові „Боян" і його диригентові за солідну підготову до Академії.

Після закінчення мистецької частини програми голова Відділу УККА Мирон Пінковський подякував усім виконавцям програми за їхній виступ та відчитав листу жертводавців на Український Народний Фонд.

У нашій громаді є звичай і традиція, що громадяни Елізабету і околиці складають перед академією свій Національний Даток на цілі УККА, який у цьому році переступив суму 1,000 дол.

Академію закінчено відспіванням українського національного гимну.

На окрему увагу заслуговує те, що програма Академії була дбайливо підготована, а доказом цього є те, що кожну точку програми присутні нагороджували спонтанними оплесками.

Учасник

Лос Анджелес

У неділю, першого листопада, в Домі Українського Культурного Осередку урочисто відзначено шістдесят третю річницю великого Листопадового Зриву у Львові.

Програму відкрито змістовно опрацьованою доповіддю, яку виголосила мгр Лідія Василин, віддзеркалюючи яскраво цей великої історичної ваги Акт, а також і добу, в якій його виконано.

В мистецьку частину увійшли виступи учнів Рідної Школи, які під умілим керівництвом своєї виховательки Люби Кеске виконали стрілецьку пісню та збірну деклямацію, присвячену Листопадовому Зривові.

Слід відзначити окремі виступи наших юних декляматорів Христю та її братика Славка Долинюків, які з молодечим ентузіязмом виконали свій репертуар, одержавши признання присутніх, які рясними оплесками нагороджували їх та усіх учнів і учениць Рідної Школи.

Молодий і талановитий Роман Василин, крім фортепіянового супроводу виконавцям Рідної Школи, виконав з високою технікою окремі сольові точки на фортепіяні.

Відомий наш співак Микола Семчишин успішно з великим почуттям виконав ряд пісень.

Святочну програму завершено репутуаром українського національного хору „Кобзар" під кермою маестра Володимира Божика, у фортепіяновім супроводі вічно бадьорої та невтомної професор Лесі Куриленко Вахнянин.

Наше громадянство щиро вітало спонтанними оплесками виконавців програми, дякуючи їм за урочисте вшанування світлих творців великого Акту Першого Листопада.

Святополк Шумський

Ювілейний з'їзд Українського Золотого Хреста

В днях 16-го — 18-го жовтня ц.р. відбувся ювілейний з'їзд Українського Золотого Хреста з нагоди 50-річчя цієї організації. 29-ий з'їзд УЗХ відбувся в діловій атмосфері, згідно з устійненим порядком нарад. З'їзд відкрила д-р Марія Квітковська, голова УЗХ. Після урочистого внесення прапорів і відспівання гимну УЗХ проведено молитву; пам'ять покійних голів і членок УЗХ вшановано вставанням із місць і молитвою. Між іншим, згадано ім'я незабутньої св.п. Оксани Генгало, патронки 20-го Відділу УЗХ у Філядельфії, яка не дожила до 50-го ювілею.

Слово на тему праці і завдань організації на майбутнє мала д-р Наталія Пазуняк. Вибрано президію, яку очолила Анна Кузик з Чикаго. Докладний звіт з діяльности організації подала голова Марія Квітковська. Фінансові звіти подали: Ірина Варивода, скарбник, Володимира Кавка, виховна референтка, з діяльности і фінансів таборів молоді УЗХ Лідія Беленчук з діяльности Комітету оборони і допомоги (КОД). Звіти виявили наполегливу працю членства та жертвенність організації на допомогові цілі: прикладом може бути сума 4,500 дол. на пачунки для переслідуваних в Україні і 800 дол. готівкою тільки за останній рік діяльности та визначна допомога потребуючим у Південній Америці, включно з трикратним фінансуванням господарських курсів у Бразилії.

Після обговорення звітів Контрольна комісія подала свій звіт про зразкове ведення фінансових справ у всіх трьох секторах і висловила признання уступаючій управі та запропонувала уділення абсолюторії, що було одноголосно прийнято. Учасники З'їзду вислухали дискусійну доповідь „Чого вимагається від української спільноти і яка в ній роля жінки під сучасну пору" в опрацюванні Надії Каркоць і Лесі Луцик з Міннеаполісу та доповідь Валентини Мушинської з Дітройту „Жінка в Україні у сучасності".

З'їзд, в якому взяло участь 80 делегаток із різних міст, від Лос Анджелесу, Міннеаполісу, Чикаго, Дітройту, Клівленду до Флориди і Ню Йорку, вибрав нову Управу і схвалив важливі резолюції. На голову організації вибрано д-р Марію Квітковську. Її заступницею обрано Наталію Іванів; яка має очолити організацію після цієї каденції, а тепер буде далі виконувати обов'язки референтки суспільної служби. Заступницями голови обрано Павлину Різник і Дарію Бойдуник, яка виконуватиме обов'язки скарбника. На секретарку обрано Валентину Мушинську, на організаційну референтку Раїсу Куделю, на виховну референтку Володимиру Кавку, на культурно-освітню референтку Надію Каркоць; як постаті з мистецького світу в Управі іменовано д-р Галину Лащенко і поетесу Ганну Черінь; пресова референтура складається з трьох осіб: д-р Наталія Пазуняк, Маруся Попович і Міра Повх редакторка „Бюлетеню УЗХ".

У суботу, 17-го жовтня, відбувся бенкет з участю 300 осіб. Між почесними гістьми були: Архиєпископ-коадьютор Мирослав Любачівський, який прибув з Риму, Владика Роберт М.Москаль, президент СКВУ мгр Іван Базарко, заступник голови предсідника УНС Марія Душник, касирка „Провидіння" Стефанія Вовчак, голова Відділу УККА в Філядельфії проф. д-р Петро Стерчо; голова Організації Українок Канади ім. О.Басараб Софія Проців; голова ОДВУ д-р Б.Шебунчак; проф д-р Богдан Гнатюк (ПУН), Лідія Бурачинська, голова СФУЖО, Наталія Даниленко (СУА), Павло Дорожинський (ІСНО), Ірене Кочанівська (ЗУАДК); о.шамб д-р Іван Біланич,промовці: — д-р Ніна Строката Каравансько і Павлина Різник, представниця Генеральної Федерації Жіночих Клюбів у Вашінгтоні і представниця Американського Червоного Хреста.

Після внесенню прапорів проспівано гимни — американський і український у виконанні Надії Чемеринської — сопрано, гимни УЗХ (слова Ганни Черінь, музика композитора Мирона Федорова) у виконанні хору 12-го відділу УЗХ з Чикаго під батутою Юрія Яримовича. Молитву провів Владика Мирослав Любачівський, після чого слідувала рецитація вірша Олександра Неприцького-Грановського, присвяченого УЗХ у виконанні студенток: Уляни Процюк, Олі Білинської, Маріянни. Оксани і Марти Михайлюків. Бенкетом проводила Володимира Кавка.

На стіні залі над головним столом виднів велика емблема УЗХ у мистецькому виконанні артиста маляра Миколи Кавки.

Під час бенкету прочитано головні привітання: від Блаженнішого Патріярха Йосифа, від Блаженнішого Митрополита Мстислава, від Митрополита Стефана, а також від голови ПУН Миколи Плавюка, від почесної голови СФУЖО Стефанії Савчук, губернатора Пенсильванії Д.Торнбурга, від посадника Філядельфії Ґріна й деяких сенаторів.

Усні привіти зложили владика Роберт з промовою, президент СКВУ мгр І.Базарко, д-р Б.Шебунчак, д-р П.Стерчо від філядельфійської громади і Відділу УККА, голова СФУЖО Лідія Бурачинська. Інші привіти згадано. Всі привіти організацій будуть подані окремо в пресі. Доповідь про УЗХ виголосила Павлина Різник, піонерка УЗХ, а д-р Ніна Строката-Караванська, як запрошений головний промовець мала слово про Гельсінкську Групу в Україні, як явище новітнього спротиву проти поневолення духового і національного гноблення Москви.

У мистецькій частині виступали Петро Прус, скрипкове сольо, при акомпаньяменті піяністки Лідії Бульби; ансамбль 12-го відділу УЗХ з Чикаго під керівництвом Юрія Яримовича, при акомпаньяменті Орисі Покорної, Евеліна Белюк, при акомпаньяменті Ігоря Шавчки. Під час бенкету поетеса Ганна Черінь прочитала власний вірш з нагоди 50-річчя УЗХ.

Всі точки програми були на високому рівні і викликали щире признання присутніх. Кінцевою точкою була роздача грамот заслуженим відділам УЗХ, що перевела д-р Марія Квітковська, голова, яка виголосила також відповідне до нагоди щире слово до членства і до присутніх. Короткі привіти зложили також гості — від Генеральної фед. жіночих клюбів та представниць Американського Червоного Хреста. О. шамб. д-р І.Біланич закінчив бенкет молитвою.

Н.П.

Українець — старшина американської армії

Роман Любомир Галиш, син Євгенії і св. п. о. Осипа Галиша, 30-го вересня 1981 року одержав ступінь підполковника.

Р. Галиш народився в Золочеві, Західня Україна, а до Америки прибув у 1949 році малим хлопцем з батьками й двома братами. Середню школу закінчив у Вунсакеті, Ровд Айленд. Відтак вступив до Військового інституту Вірджінії та одержав диплом бакалавра літератури в 1964 році. Диплом магістра історії отримав в університеті Ровд Айленд. Військову службу відбув в Кореї, В'єтнамі і в Німеччині. Полковник Р.Галиш тепер призначений до центру Ню Камберленд в Пенсильванії, де й живе зі своєю родиною.

Підполковник Роман Галиш

О.Г.

ПРОЦЕС ВІДХОДУ ЧЛЕНІВ АНГЛІЙСЬКОЇ Лейбор партії і їхнього вступу до новоствореної соціял-демократичної партії триває далі. Джан Ґрент, член англійського парляменту з виборчої округи Іслінґтон, на північ від Лондону, покинув Лейбор партію з тих самих причин, що й багато інших. Він не погоджувався з авантюрницькою ліваацькою політикою теперішнього керівництва партії. Його відхід є щораз голоснішим сигналом про глибокі зміни в англійському політичному житті. Заслужена й сьогодні вже історична Лейбор партія під тиском лівих елементів котиться щораз швидше у безодню. Її популярність падає рівнобіжно з проголошуванням різних „маніфестів" тієї партії, з яких пробивається завжди нахил теперішнього партійного проводу давати послух совєтським заявам і атакувати Захід, а в першу чергу ЗСА.

З нагоди вибору на КРАЛЮ ПРЕСИ
вітаємо свою членку

Зорянну Маєвську

і бажаємо всього найкращого
в її дальшому житті.
УПРАВА 204-го ВІДДІЛУ УНСоюзу
в Ню Йорку

ПОВІДОМЛЕННЯ

Українське Патріярхальне Світове Об'єднання (УПСО)

повідомляє, що вийшла друком книжка:

„МАТЕРІЯЛИ МИРЯНСЬКИХ КОНҐРЕСІВ ТА З'ЇЗДІВ УПСО"

яку зредаґував **д-р Василь Маркусь**

Цей збірник має 136 сторінок та його зложено і видруковано в українській друкарні Ставропігія в Чікаґо. На зміст тієї книжки складаються доповіді, виголошені під час Третього Мирянського Конґресу в Ню Йорку, який відбувся 22-го листопада 1978 року, а саме:

о. д-р ІГОР МОНЧАК — Українська ієрархія та її роля в модерному змаганні за патріярхат;

о. д-р ІВАН ГРИНЬОХ — Українське католицьке духовенство і змагання за патріярхат;

д-р БОГДАН ЦИМБАЛІСТИЙ — Світла і тіні руху за патріярхат;

д-р ВАСИЛЬ МАРКУСЬ — П'ятнадцять років патріярхального руху.

Крім цього збірник включає також інший важливий матеріял, пов'язаний з дією УПСО. Ця книжка — це перший випуск „Бібліотеки Мирянина". Її ціна 5 амер. дол. та її можна замовляти в адміністрації журналу „Патріярхат":

THE PATRIARCHATE
P.O. Box 11012, Philadelphia, Pa., 19141, U.S.A.

Учасники Третього Мирянського Конґресу, які зложили вписовий даток у висоті 10 дол., одержать цей збірник безкоштовно. Тому, що багато учасників при вписі не подали своєї адреси, або у міжчасі її змінили, ми просимо їх подати свою адресу до вище поданої адреси адміністрації Патріярхату. Учасники з Канади можуть писати на адресу канадського представника УПСО:

S. TYMIAK
75 Queen St. North No. 1606, Hamilton, Ont., L8R 3J3

Мешканці Канади можуть замовляти цю книжку безпосередньо в канадського представника УПСО, пересилаючи 5 канад. дол., які включають кошти пересилки. Просимо всіх допомогти нам поширити це видання, а тим самим влегшити появу дальших випусків.

КЛЮБ СЕНІОРІВ у Ню Йорку

відзначує

ДЕНЬ ПОДЯКИ

в неділю, дня 29-го листопада 1981 року
в Домівці Українського Спортового Клюбу
122 Друга Авеню в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

Початок год. 2-га по пол. з мистецькою програмою.

Охочих взяти участь, просимо голоситися у **п-ні Соневицької у „Самопомочі"** при 98 друга Авеню, Ню Йорк, Н. Й.

Останній день зголошення — **22-го листопада 1981 року**

КОМІТЕТ

ЛИСТОПАД — ЦЕ МІСЯЦЬ ЗБІРКИ КОМБАТАНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ЛИСТОПАДОВИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАР УКРАЇНСЬКИМ ІНВАЛІДАМ З ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ НАШОГО НАРОДУ. СПОВНІТЬ СВІЙ ПОЧЕСНИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБОВ'ЯЗОК І ЗЛОЖІТЬ СВІЙ ДАР ДЛЯ НАШИХ ІНВАЛІДІВ ЗБІРЩИКАМ, АБО ВИШЛІТЬ НА АДРЕСУ СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ КОМБАТАНТІВ В ЗСА: SOCIAL SERVICE OF UKRAINIAN WAR VETERANS, 1321 West Lindley Avenue, Philadelphia, Pa. 19141.

Виступи українців в Ню Йорку

Четвертий Тиждень Слов'янської Культури, що його попередили в Ню Йорку проклямації мейора і губернатора, влаштувала Слов'янсько-Американська Культурна асоціяція разом з публічними бібліотеками й школами в Ню Йорку й на Лонґ Айленді.

Особливо цікавими для української громади були виставки українського мистецтва в відділах публічної бібліотеки Бруклина, які зорґанізував Павло Заплітний відділу в Ґрін Пойнт, і виставки в публічній бібліотеці й в Слов'янсько-Американському культурному центрі в Глен Ков, зорганізовані Ларисою Алишкевич. „Вечір Слов'янської Музики й Танку" успішно відбувався в п'ятницю, 23-го жовтня, в Альтшул на кампусі Колюмбійського університету.

Два представники української культури виступали на концерті: бас-баритон Василь Найдан, який кінчає свої музичні студії у вищій музичній школі Темпл університету у Філядельфії, і Школа Кобзарського Мистецтва з Ню Йорку під управою Миколи Чорного й під мистецьким керівництвом Юліяна Китастого. Захоплена бандурою й українськимим піснями публіка привітала обидва виступи довгими оплесками. На слідуючий день більша група Школи Кобзарського Мистецтва і танцювальні ансамблі „Сизокрилі" й „Скоморохи", під проводом Роми Прийми-Богачевської, чарували публіку виступом у бібліотечному центрі у Мангеттені.

У вівторок, 27-го жовтня, професор Віра Вон Вірен Ґарчинська, президент Слов'янсько-Американської Культурої Асоціяції, проголосила, що екзекутива Асоціяції вибрала Школу Кобзарського Мистецтва „Виконавцями року". Представники Школи Бандури приймуть свою нагороду від управи на спеціяльнім обіді в Колюмбійському університеті. Ґарчинська також повідомила, що проф Гаролд Сіґал, директор Інституту Східно-Центральної Европи при Колюмбійському університеті, домовився, щоб М. Чорний й Ю. Китастий стрінулися з головою Етнічно-музичного відділу, щоб почати дискусію на тему курсів бандури в Колюмбійському університеті.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

ВІДЗНАЧАТЬ 2,000-РІЧЧЯ КИЄВА

Ню Йорк, Н. Й. — Відділ ОЖ ОЧСУ влаштовує тут в неділю, 22-го листопада ц.р., о год. 2-ій по полудні у великій Залі Дому ОУВФ при 136 Друга авеню імпрезу для відзначення 2,000-річчя міста Києва, столиці України. В програмі: Марія Лозинська — відкриття, проф. П. Андрієнко-Данчук — „Слово про Київ", Оксана Керч — „Історичний Київ" (прозірки), Марія Твердовська — читання віршів Алли Косовської-Давиденко, Іванна Савицька — „Зустріч з Києвом", Діма — вірші про Київ і Дніпро (читає авторка), Іванна Кононів і Валя Калин — пісні „Києве мій", „Каштани" (дует). Після програми „Київський обід". Під час обіду бажаючі зможуть поділитися своїми спогадами про Київ. Охочих просять зголоситися телефонічно на число: (201) 451-2293 або (212) 899-4128 від 8-10-ої години вечора. Організатори запрошують на цю імпрезу киян і українську громаду; вступ з вечерею — 8 долярів.

ВШАНУЮТЬ ДМИТРА РЕВУЦЬКОГО

Ню Йорк, Н. Й. — В неділю, 22-го листопада ц.р., о год. 2-ій по полудні тут у власному Будинку при 206 100-та вулиця, відбудеться конференція УВАН присвячена 100-літтю народження і 40-літтю вбивства Дмитра Ревуцького. Виступатимуть: Григорій Костюк, Василь Витвицький, Василь Завітневич, Валеріян Ревуцький, Вадим Павловський. Музичні ілюстрації — Юліян Китастий.

ФУНДАЦІЯ УВУ ЗАСЛУГОВУЄ НА ВАШУ ВСЕБІЧНУ ПІДТРИМКУ!

UFU Foundation, Inc.
203 Second Avenue
New York, N.Y. 10003

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п.

ОСИПИ КУРОВИЦЬКОЇ

на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД при Українському Патріярхальному Товаристві, Відділ в Ню Йорку, зложили:

100.00 дол. — Арка в Ню Йорку;
по 50.00 дол. — Горбет А. і І., Лешко Т. і С., Панкевич Т. і П., Пастернак Ю.;
по 25.00 дол. — Березовський Я., Косович Д. і С., Кравченюк Д. і С., д-р Панкевич О., Раковський Я. і М., Роговський В. і Л.;
по 20.00 дол. — Галів М., Думка М. і А., Криштальський Я. і В., Пастернак З. і Р., Підгородецька М., мґр Щербанюк Я. і І.;
15.00 дол. — Клим І. і Я.;
по 10.00 дол. — Бриттан Р. і Т., Книш М., Костюк В. і С., Панкевич З. і Л. та Петровські А. і П.
Разом .... 635.00 дол.

ВСІМ ВШ. ЖЕРТВОДАВЦЯМ ЩИРА ПОДЯКА!

•

ВШ. п. Ерастові Куровицькому, Синам та Родині — глибокі співчуття складає —

УПРАВА ТОВАРИСТВА

Помолімось за наших друзів.

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

за спокій і вічну радість душ померлих Членів Фонду Катедр Українознавства

Впреп. о. декан Петро Огірко відслужить Заупокійну Святу Літургію, в п'ятницю, 27-го листопада 1981 року, о год. 9-ій рано, в УКЦеркві Царя Христа, в Бостоні, Масс., за Блаженної Пам'яті:

інж. АНАТОЛІЯ ВАСИНЧУКА
проф. ДМИТРА ДАХНІВСЬКОГО
проф. інж. МАКАРА КАПЛИСТОГО
МИКОЛУ КОХАНА
МИХАЙЛА КУЗЬМІНСЬКОГО
СОФІЮ МАЛИНОВСЬКУ
МИКОЛУ НАЛИВАЙКА
проф. МИХАЙЛА ОВЧИННИКА
ДАНИЛА ПІСЕЦЬКОГО
ТЕОДОРА САРАХМАНА
МИХАЙЛА ТРОХИМОВИЧА
інж. ІВАНА ЯМРОЗИКА

Наступне заупокійне Богослуження відправить о. декан Петро Огірко в п'ятницю, 26-го лютого 1982 року.

Всіх Вп. Членів ФКУ просимо про молитви за померших наших друзів. Де б Ви не були, помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатись з нами в поході молитов до Всевишнього за тих, що творили добро.

Вічна Пам'ять померлим Членам ФКУ.

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)

1921 — 1980

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього ЧОЛОВІКА, ТАТА І ДІДУСЯ

бл. п.

ГРИГОРІЯ ВЕСОЛОВИЧА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в неділю, 22-го листопада 1981 року
в приватній каплиці
Їх Ексцеленції Владики
Мирослава Любачівського

Про молитву за спокій душі Покійного Григорія просять:

дружина — ГАЛИНА з дітьми
ГАНЕЮ з мужем БРУВС
ІВАН з дружиною ВАЛЕРІЄЮ
і внучок — ХРИСТОФЕР

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п. інж.

ТЕОДОРА ЛЕВИЦЬКОГО

* 30. 10. 1894 — † 14. 10. 1981

ТА У ДВІСТІ П'ЯТДЕСЯТИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
Його Рідного БРАТА

бл. п. дир.

РОМАНА ЛЕВИЦЬКОГО

* 26. 8. 1897 — † 18. 3. 1981

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖЕННЯ

в понеділок, 23-го листопада 1981 року
у Патріяршому соборі Св. Софії в Римі й у парафіяльній церкві Св. Йосафата в Трентоні, Н. Дж. (година 8-ма ранку).

До молитов за спокій Їх праведних душ запрошують —

ОСЕРЕДОК ПРАЦІ — УЛАДУ ПЛАСТУНІВ СЕНІОРІВ в Трентоні, Н. Дж.
І ПРИЯТЕЛІ

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
ЧОЛОВІКА, ТАТА І ДІДІ

бл. п. проф. д-ра

РОМАНА ПРИДАТКЕВИЧА

буде відправлена

ПАНАХИДА

в суботу, 28-го листопада 1981 року, о год. 6-ій веч.
в церкві св. Покрови в Пармі, Огайо

ЛІДІЯ ПРИДАТКЕВИЧ — дружина
ГАННА КУЧЕР з чоловіком — донька
ТЕДІ І АНДРІЙКО — внуки

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ
проголошує

„ВЕЧІР в ОПЕРІ"

Український Інститут зарезервував деяку кількість місць в Метрополітальній Опері

на суботу, 5-го грудня 1981 року, 8-ма год. веч.
на оперу „ТРІТІКО"

Виступатиме **АНДРІЙ ДОБРЯНСЬКИЙ**

Під час перерви Клюб Метрополітен Опери буде відкритий ТІЛЬКИ для членів Інституту і їхніх гостей.

Ціна — $40.00 за квиток; з цього $35.00 для опери, решта на видатки.

Зацікавлених — прошу телефонувати до Інституту на число телефону:

(212) 288-8669 до 26-го листопада для замовлення місць.

Український Інститут Америки, 2 Іст 79-та вул., Ню Йорк, Н. Й. 10021

Замість квітів на могили моїх Кревних:

бл. п. Зеновії Венгринович
бл. п. д-ра Леонтія Дмоховського
бл. п. д-ра Маріяна Малиновського

складаю 30.00 долярів
на СУСПІЛЬНУ ОПІКУ 24-го ВІДДІЛУ СУА в Елізабеті, Н. Дж.

Ірена ЛЕВИЦЬКА

ВШАНОВУЮЧИ СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ

бл. п.

Д-ра ЯРОСЛАВА ВОЄВІДКИ

складаємо 200.00 долярів
на ДІМ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Astoria, New York — Юрій і Юліяна ВАСИЛИНЮК

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА на МОГИЛІ

бл. п. Протопресвітера Отця Доктора

ЯКОВА КОСТЕЦЬКОГО

відбудеться в суботу, 21-го листопада 1981 р., після Служби Божої на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. і

ПАНАХИДА

В ШІСТДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ РУКОПОЛОЖЕННЯ.

Просимо Всіх, хто ще не забув нашого Дорогого Тата і Дідуся згадати в цей день в своїх молитвах.

РОДИНА

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу — Ню Йорк
влаштовує

КОНЦЕРТ
ВОЛОДИМИРА ДЕНИСЕНКА

БАС-БАРИТОН ВЕЛИКОГО ТЕАТРУ у ВАРШАВІ
Акомпаньямент — **ЮЛІЯНА ОСІНЧУК**

Неділя, 29-го листопада 1981 р., о год. 2:30 по пол.
Stuyvesant High School Auditorium, 345 E. 15th St., New York, N. Y.

Квитки: $7.00, $5.00 можна їх набути у: АРКА, ЕКО, СУРМА

СЛІДКУЙТЕ ЗА ВИСТУПАМИ В ІНШИХ МІСЦЕВОСТЯХ:

Баффало, Н. Й. — 22-го листопада • Клівленд — 6-го грудня
Нюарк, Н. Дж. — 12-го грудня • Філядельфія, Па. - 13-го грудня

В ДРУГУ НЕВИМОВНУ БОЛЮЧУ І СУМНУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
моєї Найдорожчої і Незабутньої ДОНІ

бл. п.

ІРЕНИ ДОБРОВОЛЬСЬКОЇ
з дому КРИВОПУСК

буде відслужена

СЛУЖБА БОЖА

25-го листопада 1981 р., о год. 9-ій рано
в церкві св. Архистратига Михаїла
в Дженкінтави, Па.

Про молитви за спокій душі моєї Дорогої Доні, просить —

мама — ІВАННА КРИВОПУСК
і брат — РОМАН

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що дня 29-го вересня 1981 року упокоїлася у Бозі, в Україні, на 76-му році життя, наша Найдорожча МАМА І БАБУСЯ

бл. п.

МАРІЯ КАЧМАРИК

вдова по бл. п. о. СТЕПАНОВІ КАЧМАРИКОВІ.

•

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
в суботу, 7-го листопада 1981 року була відправлена ЗАУПОКІЙНА ПАНАХИДА

а в суботу, 2-го січня 1982 р., о год. 7:30 рано буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в катедрі св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Про молитви за душу Покійної просять, горем прибиті:

ВОЛОДИМИР — син з дружиною ЯРОСЛАВОЮ і донею МАРТУСЕЮ
МИХАЙЛО ГУМЕНЯК — брат з родиною
та ближча і дальша Родина в Україні і Америці

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСК НЮ ЙОРК — „ВАЙКІНҐС" 4:1

У неділю, 25-го жовтня ц.р., І-ша дружина УСК-у Ню Йорк здобула високу перемогу в змаганнях за першенство II Дивізії Космополітальної Ліги копаного м'яча, високим вислідом 4:1.

Після тієї перемоги І-ша дружина УСК-у займає середнє місце поміж 9-ма клюбами в групі „Південь". Резерва УСК-у задержала свою позицію у цій групі на другому місці. В складі дружини УСК-у виступають: Ксавієр, Ліхтен, Феррарі, Мицак, Мих.Чарний, М-Чарний, Ґомез, Коваленко, Гармон, Соловейко, Пасос, Веласко. Провідником і тренером дружини є Степан Коваленко.

УСО „ТРИЗУБ" — „ІНТЕР СК1:2

У черговій зустрічі, що відбулася за першенство „Мейджор Дивізії" на власній площі в Горшам, дня 10-го жовтня ц.р., І-ша дружина „Тризуба" зазнала поразки з італійським клюбом „Інтер" вислідом 1:2. До перерви вислід був 0:0. Після перерви в кінцевій фазі змагань „Інтер" здобув ведення 2:0, після чого у 85-ій хвилині Санторо стрілив для „Тризуба" почесного голя. Була це п'ята поразка „Тризуба" в цьогорічному сезоні. У передзмагу резерва „Тризуба" перемогла резерву „Інтеру" вислідом 4:1. Голі для „Тризуба" стрілили: Елсворт 2, Комбой і Джілеспі.

Учнівська дружина „А" програла свою лігову зустріч із учнями клюбу „Ліберті Белл", вислідом 0:3. Новацька дружина закінчила невдачею з новаками „Челтенгам" вислідом 1:2. Єдиного голя для „Тризуба" стрілив Д.Мазуркевич.

Л.Костюк

УСВТ „Ч.СІЧ" — ПОЛІШ ФАЛЬКОНС 0:3

В чегових першенських змаганях „Мейлжор Дивізії" Шейфер Ліги Ню Джерзі, що відбулися 1-го листопада ц.р., на виїзді в місті Керні, І-ша дружина „Ч.Січі" зазнала поразки з польським клюбом „Фальконс", який під сучасну пору веде в показнику табелі гор згаданої дивізії. У звітових змаганнях господарі переважали швидкістю, технічними зіграннями і, головно, вміло використовували численні помилки дефензиви гостей, яка долала ввесь тягар гри. Причиною цього був брак кількох ключевих змагунів (Чижовича, Фарміги, Торія), що значно ослабив лінію напалу.

Після відбутих 7-ми ігор „Ч.Січ", маючи на своєму конті 6:8 точок, зайняла між 10-ма клюбами „Мейджор Дивізії" шосте місце.

Склад „Ч.Січі" в цих змаганнях: М.Хамуляк (В.Науменко), Ю.Бакун, М.Микуляк, В.Ткач, Б.Беднарський, А.Охрименко, Е.Йогансон, Р.Ганич, М.Лишик, Б.Благий, Д.Бакун, І.Калинович, Р.Букачевський. Провідник і тренер А.Охрименко.

УСВТ „Ч.СІЧ" (УЧНІ) — „ІНДЕПЕНДЕНТ" (УЧНІ) 4:0

У своїх лігових змаганнях учні „Ч.Січі" заслужено перемогли учнів клюбу „Індепендент" високим вислідом 4:0. Переможні голі для „Ч.Січі" здобули: Богдан Ґбур 2, Василь Федоренко і Олесь Ролянд.

Склад у учнівської дружини „Ч.Січі" в цій грі: В.Медюх, Я.Павлик, Т.Бортник, М.Рікійо, Б.Полянський, М. Шмотолоха, М.Кравчук, Я. Твардовський, Б.Ґбур, В. Федоренко, Л.Луценко, О. Ролянд. Провідники дружини: Б.Кравчук і А.Ґбур, тренер д-р Леонід Луценко.

УСВТ „Ч.СІЧ" (НОВАКИ) — „ОЛІМПІК" (НОВАКИ) 0:3

Новатька дружина „Ч.Січі" програла свою лігову зустріч зі сильним клюбом „Олімпік", вислідом 0:3. Не зважаючи на цю поразку, новаки „Ч.Січі" показали прогрес у грі і в майбутніх виступах зможуть здобути кращі осяги. Склад новацької дружини: Т.Науменко, Г.Сергіїв, П.Альтерів, Б. Боднєвич, С.Боднєвич, П. Полянський, Т.Федоренко, О. Василак, С.Презимірський, Я.Світличний, І.Васьків, Ю.Іванків, Ворох. Провідник Богдан Іванків, тренер Б.Кравчук.

ЧЕРГОВІ УСПІХИ ТЕНІСИСТОК „Ч.СІЧІ"

Продовжується тенісовий сезон у середніх школах Ню Джерзі. З приємністю відмічуємо чергові успіхи чолових тенісисток „Ч.Січі" Люби і Оленки Матківських, які, виступаючи в шкільній дружині Мілбурн до свого довгого ланцюгу перемог додали чергову перемогу з тенісистками середньої школи „Соммит". У цій зустрічі, що відбулася, 2-го листопада ц.р., Люба Матківська перемогла Сузанну Ботеллі вислідом 6:3, 6:0.

Оленка Матківська зі своєю партнеркою С.Варшавською, здобули перемогу в подвійній конкуренції з парою — А.Шелдон, П.Ґестеберґер, вислідом 6:2, 6:2. Обидві наші тенісистки змагатимуться за чемпіонати окремих округ і стейту.

(от)

АВСТРІЙСЬКА ПРЕСА ПРО КИЇВСЬКУ ДРУЖИНУ „ДИНАМО"

У той час, коли совєтська спортова преса в своїх рецензіях про гру за чашу европейських чемпіонів київського клюбу у Відні з місцевою „Австрією", називає „радянською командою", австрійська преса обширно і виразно писала про українську дружину і українських футболістів. І так спортовий кореспондент австрійського агенства преси (АПА), між іншим писав: „Динамо — дружина міжнародної кляси, яка за всіма показниками переграла віденців. Українські футболісти були швидшими, технічнішими від змагунів „Австрії".

Ми мали щастя, що у ворота „Австрії" було забито тільки один ґоль, а не чотири, або п'ять, — відзначив коментатор австрійського радіо. „Ніхто з футболістів „Австрії" не міг протистояти українського змагуна Блохіна"... „Ми програли дружині світової кляси, — сказав після гри тренер австрійців Еріх Гоф. Нам було дано лекцію справжньої футбольної гри. Після цієї зустрічі, признав тренер „Австрії", наші можливості на вихід до четвертьфіналу гор за чашу чемпіонів Европи значно зменшився".

Відплатні змагання поміж цими обидвома дружинами відбудуться у Києві.

СТ „УКРАЇНА" ТОРОНТО — ФІНАЛІСТ ЗА ЧАШУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЛІҐИ

Не зважаючи на слабий сезон копаного м'яча, що його мала перша дружина СТ „Україна" Торонто в Національній Лізі, в цьому році колишні кількакратні чемпіони Ліґи дійшли до фіналу за Чашу Національної Ліґи, в якому на виїзді в Гамілтоні програли з місцевим клюбом „Стілерс" 0:3 і виграли відплатні змагання в Торонто 3:2.

Згідно із загальним вислідом обидвох змагань 5:3, Чашу здобув клюб „Стілерс", який закінчив цьогорічний сезон теж чемпіоном Національної Ліґи.

Дружина СТ „Україна", що на протязі сезону не здобула більшого успіху і опинилася на останньому місці в показнику табелі гор, у цих обидвох змаганнях фіналу за Чашу заграла найкраще за останніх десять років. Члени і симпатики СТ „Україна" надіються, що провід ланки копаного м'яча задержить цей склад, який у наступному сезоні зможе здобути ще більші успіхи.

Відрадно, що у цих фінальних грах в складі дружини змагалося шість визначних змагунів українського походження, це були: М.Репенда, В.Селюк, С.Дичківський, А.Габа, Р.Мушка, І. Прокіпчук. Крім них в складі дружини на протязі сезону виступали: М.Джойкіч, П.Джуньйор, Т.Тейлор, Н. Плесас, Б.Дирбі, Д.Гарднер, Н.Джаванду. Адміністратором дружини був С. Габа, господарем — Г.Ригайло, — обидва колишні чоловічі змагуни СТ „Україна" Торонто.

Останні цьогорічні змагання СТ „Україна" відбуло в Торонто, 3-го жовтня, в них здобуло згадану перемогу 3:2 з цьогорічним чемпіонатом Національної Ліґи „Гамілтон Стілерс".

(зз)

УСО „ТРИЗУБ" — ФК „БАЄРН" 0:2

Були це шості лігові змагання. Вони відбулися 18-го жовтня, ц.р., на площі при вулиці Галдеман. В них українська дружина зазнала поразки вислідом 0:2. Маючи на своєму конті 3:9 точок перша дружина „Тризуба" займає під сучасну пору одне з передостатніх місць у „ Мейджор Дивізії" і цим самим перебуває в загрозливій ситуації щодо вдержання себе у цій вищій клясі копаного м'яча „Юнайтед Сакер Ліґ оф Пенсилвенія".

Цим разом програла теж резерва „Тризуба" вислідом 1:2; молодші юнаки 14 і нижче років — із своїми однолітками клюбу Нордгамптон 0:2; учнівська дружина „А" 12 і нижче років програла з учнями Нордгамптон 0:2; учнівська „Б" — з Нордгамптон „Б" програла погромним вислідом 0:11.

Порадували Т-во і своїх батьків новаки „Тризуба", що в своїх чергових зустрічах перемогли „Гетцел" СК (учнів) 2:1; ґолі для „Тризуба" здобули Д.Мазуркевич і М.Коваль; та перемогли новаків „Ліберті Бел" вислідом 3:2. Ґолі для нашої дружини стрілили Н.Санторе, Д.Мазуркевич і Ю.Літинський.

Л.Костюк

УСВТ „СІЧ" — С.К. „ЕСПАНА" 1:3

В чергових першенських змаганнях „Мейджор Дивізії" Шейфер Ліги Ню Джерзі перша дружина втратила дві точки в зустрічі з клюбом „Еспана", що відбулася 25-го жовтня на площі Фарчерс Ґров у Юніон, Ню Джерзі. До перерви вислід був 1:1, і „Січовики" мали добрі можливості здобути більше ґолів.

Після перерви гості виявилися меткішими й завзятішими, і головно використали критичні ситуації у відворітті „Ч.Січі", що їх створили оборонці і воротар, які цим разом грішили помилками і хаотичною грою. Вправді в звітових змаганнях бракувало певних чолових змагунів у складі „Ч.Січі" — Микуляка, Фарміги, Калиновича (Чижович був присутній, але не грав, бо ощаджував свої сили на пробний виступ у професійному клюбі).Такий стан справи не ворожив успіху і цей випадок повинен спонукати провід дружини подбати проте, щоб це не повторилося.

Склад „Ч.Січі" в цих змаганнях: В.Науменко, Ю.Бакун, Р.Дуда, В.Ткач, А.Охрименко, Беднарський, Р. Ганич, М.Лишик, Б.Благий, Д.Бакун, Р.Букачевський. Провідники — Р.Дуда і А.Охрименко.

ОСІННЯ ЗАБАВА СУМІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Ню Йорк, Н. Й. — В суботу, 21-го листопада ц.р., о год. 9-ій вечора, тут у великій залі Українського Народного Дому при 140-142 Друга авеню відбудеться велика осіння забава, що її влаштовує Осередок Спілки Української Молоді Америки з вибором королеви Осередку. Грає оркестра „Іскра"; аранжер забави — Богдан Гаргай; зголошуватись треба в канцелярії ОСУМ-А на число телефону: (212) 473-3467 після шостої години.

Представники ЗУАДК...

(Закінчення зі стор. 1)

до ЗСА треба реєструвати в місцевих установах суспільного забезпечення (велфер), де вони повинні отримувати юридичну та фінансову допомогу, а також медичну на випадок недуг. Влада має трактувати українських імігрантів, як трактує імігрантів-жидів, які прибувають до ЗСА. Формальностями полагодження реєстрації повинні займатись місцеві українські організації, або нотаріяльні бюра. Така форма допомоги новоприбулим у початковій стадії їхнього нового життя є загальнопрактикована в ЗСА і є сумісна з існуючими стейтовими та міськими законами.

Д-р О. Білик інформував далі, що Світова рада Суспільної Служби при СКВУ, в систему якої входить і ЗУАДК, плянує, у співпраці з фінансовими і професійними організаціями та при підтримці Церков, створити т. зв. „залізний фонд" для допомоги новоприбулим імігрантам. Коли буде існувати такий „залізний фонд", не буде більших труднощів з фінансуванням переселення українських втікачів до ЗСА.

Українська Суспільна Служба та ЗУАДК роблять також наполегливі заходи, щоб у Відні відкрити спільне іміграційне бюро для допомоги втікачам. Для цього потрібні фонди, що їх повинна скласти українська спільнота. Дуже важливим є, щоб допомогова акція була координована, бо відокремлені випадки допомоги можуть пошкодити успіхові допомогових акцій. Це й причина, чому ЗУАДК рішений співпрацювати з кожною допомоговою організацією для осягнення бажаної мети.

Владика Стефан і єпископ-помічник Роберт з увагою вислухали інформації д-ра О. Білика, поставили низку запитань і пообіцяли свою допомогу та підтримку допомоговій акції в користь нових втікачів.

Д-р О. Білик обіцяв незабаром передати Владикам конкретні пропозиції щодо співпраці Церкви з ЗУАДК у допомоговій акції. Він одночасно просив найменувати представника УКЦеркви в ЗСА до Світової Дирекції Допомогового Фонду Суспільної Служби при СКВУ. Владики поблагословили нелегку, але потрібну працю ЗУАДК та інших допомогових установ та просили інформувати їх про кількість українських втікачів і їхні потреби.

До російсько-українських...

(Продовження зі стор. 2-ої)

якого народу, включно з російським народом, за діла його урядів чи еліт. Проте, мусіли існувати певні потужні сили в старій російській панівній еліті та в російському суспільстві, які уможливили будування й втримування величезної двоконтинентальної імперії.

Без таких сил Совєтський Союз не міг би функціонувати сьогодні як модерна імперія. Факт, що еліти або навіть значні прошарки суспільств підпорядкованих національностей брали участь у функціонуванні двох імперіяльних систем, або що росіяни часто терпіли з приводу заанґажування їхньої країни в імперіялістичній політиці, не уневажнює правильности порівняльної методи.

У підсумку доведеться ще раз підкреслити важливість продовжування російсько-українського діялогу в майбутньому. Я особисто маю надію, що Александр Солженіцин, людина з твердими моральними переконаннями й глибоким почуттям справедливости, зможе перебороти свої вагання відносно можливости осягнення нормалізації російсько-українських взаємин щонайменше в діяспорі, та включиться в змагання тих його російських співвітчизняників, як також тих українців, які вже вирішили підтримувати цю шляхетну справу. Хочу врешті закінчити мою відповідь Александру Солженіцину його власними словами: „Тому, що не вдалось продовж сторіч (двом народам співжити), нашим завданням є виявити розсудливість".

КРАЙОВИЙ ІНСТИТУТ ПСИХІЧНИХ ХВОРОБ інформує в щойно опублікованій студії, що депресія, є тепер найбільш поширеною психічною недугою у З'єднаних Стейтах Америки. Переведені досліди виказали, однак, що в депресію попадають не тільки старші особи, але також молоді, які тяжче переносять цю хворобу, як люди пенсійного віку. Найкоротший період виздоровлення помічено в осіб віком від 30 до 49-го року життя. На здивування багатьох лікарів досліди стверджують, що в депресію попадають однаково самітні і одружені особи.

ПРОКУРАТОР ПОВІТУ ЕССЕКС В СТЕЙТІ Ню Джерзі встановив, що член стейтової асамблеї Антоні Імперіяле був фактичним лідером і організатором „республіканського тіму", завданням якого було допильновувати на вулицях і біля голосуючих льокалів порядку і не допустити до фальшування в голосуванні на губернатора під час виборів 3-го листопада ц.р. Прокуратор заявив кореспондентам, що Джан А. Келлі, який практично займався переведенням цієї до речі нелегальної „програми", закривав участь асемблімена Імперіяле у цій „акції". Демократичний кандидат на губернатора Джеймс Флоріо і його найближчі співробітники протестували, що таке поступування впливало на багатьох виборців.

ОСІННІЙ БАЗАР В ЕЛІЗАБЕТ

Елізабет, Н. Дж. — Сестрицтво української католицької церкви св. Володимира влаштовує тут в суботу й неділю, 21-го і 22-го листопада ц. р. в церковному приміщенні осінній базар. В суботу приміщення буде відкрите від год. 5-9-ої вечора, а в неділю від 9-ої рано до 3-ої по полудні. Можна буде набути різне печиво, ручні мистецькі вироби, кераміку, різдвяні картки з англійськими і українськими написами тощо. Кухня буде відкрита і там можна буде купити різні харчі. Ввесь прихід призначений на церковний фонд.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

СТРЕПАН ЧЕЛЯК, член УНС, Відд. 286, Т-ва св. Володимира в Джерзі Сити, Н. Дж. Помер 21-го липня 1981 р. на 66 р. життя. Нар. у 1914 р. в селі Завадка Римановська на Україні. Членом УНС став у 1963 р. Залишив у смутку дружину Анну, сина Ярослава, пасерба Івана Кухту, пасербицю Соню Пелка і внуків. Похорон відбувся 25 липня 1981 р. на цвинтарі Розгілл у Лінден, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
П. Балутянська, секр.

МИХАЙЛО СЕЛЕШКО, член УНС, Відд. 408 Т-ва ім. Митр. А. Шептицького в Торонто. Помер 27 квітня 1981 р. на 80-му р. життя. Нар. у 1901 р. в селі Витвиці, на Україні. Членом УНС став у 1967 р. Залишив у смутку брата Степана та ближчу і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 2 травня 1981 р. на цвинтарі св. Андрея у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Л. Курман, секр.

АННА ПОЛЛИК, член УНС, Відд. 422 Т-ва ім. С. Петлюри у Філядельфії, Па. Померла 23 липня 1981 р. на 59 р. життя. Нар. у 1921 р. у Філядельфії,Па. Членом УНС стала в 1973 р. Залишила у смутку двох синів, дочку, внучку та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся на цвинтарі Овкленд у Філядельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
В. Євтушенко, секр.

МИКОЛА ОЛЬХОВИЙ, член УНС, Відд. 96, Т-ва св. Івана в Пітсбургу, Па. Помер 3 липня 1981 р. на 64 р. життя. Нар. в 1916 р. в селі Улазів на Україні. Членом УНС став у 1955 р. Залишив у смутку дружину Анастазію, дочок Марію та Анну і Стефанію та трьох внуків. Похорон відбувся 6 липня 1981 р. на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Пітсбурзі.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ПАВЛИВА Е. БОБЕЧКО, член УНС, Відд. 102 Т-ва свв. Петра і Павла в Клівленді, Огайо. Померла 1 липня 1981 р. на 63 р. життя. Нар. у 1918 р. в Клівленді, Огайо. Членом УНС стала у 1944 р. Залишила у смутку мужа Степана, сина Михайла, дочку Черил, трьох внуків, сестер та брата. Похорон відбувся 4 липня 1981 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!
М. Бобечко, секр.

МАРІЯ ЮРҐЕНС, член УНС Відд. 59, Т-ва „Українська Січ" в Бриджпорті, Конн. Померла 19 травня 1981 р. на 55 р. життя. Нар. у 1925 р. в Бриджпорті. Членом УНС стала у 1942 р. Залишила у смутку мужа Реймонда, дочку Лінду, брата і сестер. Похорон відбувся на цвинтарі Лонг Гілл у Трамбулі, Конн.

Вічна Їй Пам'ять!
Т. Слевінський, секр.